

LETO XXIV. Stev. 80

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
SEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
Elist izhaja vsak dan razen
petke - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1954 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JULJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S "BORBO"

SEJA PREDSEDSTVA SZDL JUGOSLAVIJE

Letošnje skupščinske volitve

ena najpomembnejših volilnih manifestacij po vojni

Doseženi uspehi niso samo izraz zaupanja izvoljenim poslancem, ampak so tudi predvsem močna podpora vsej politiki naše dežele — Letos ne bo prvomajske parade; program naj državljanom nudi za 1. maj kar najbolj bogato zabavo in razvedrilo

Beograd, 4. apr. (Tanjug). — Včeraj je bila v Beogradu pod predsedstvom Edvarda Kardelja seja predsedstva Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, na kateri so udeleženci poslušali poročilo o volitvah v zvezno in republiške skupščine ter govorili o proslavi prvega maja. Na seji so obravnavali tudi proračun zveznega odbora za letošnje leto.

O volitvah je poročal sekretar volilne komisije Zveznega odbora SZDLJ Krsto Popivoda. V poročilu in razpravi je predsedstvo tega odbora izrazilo mnenje, da sodijo letošnje volitve v političnem oziru med najpomembnejše volilne manifestacije po vojni. Politična zrelost in poglobitev socialistične zavesti sta prišli do izraza v močnem odobravanju generalne linije razvoja naše dežele, v aktivnem podporanju vsega, kar je treba v naši družbeni in politični izgradnji podpirati, kakor tudi v kritičnem odnosu do vsega, kar objektivno zasluži kritiko in kar se mora spremeniti. Izgradnja novega sistema samoupravljanja, njegovo funkcioniranje in sodelovanje državljanov v upravljanju je prišlo do izraza tudi v odnosu volivcev do volitev. Na teh volitvah doseženi uspehi so torej ne samo izraz zaupanja v izvoljene poslance, marveč tudi predvsem močna podpora vsej notranji politiki naše dežele in njenim temeljem — delavskim svetom in komunalnemu sistemu, kakor tudi miroljubni zunanji politiki naše dežele, politiki aktivne koeksistence in boja za mir na svetu.

ZNATNO VEČ VOLIVCEV IN MANJ NEVELJAVNIH GLASOV

Cepprav izid volitev ne more prikazati celotnega poteka volilne kampanje, njene dinamike in intenzivnosti, bogastva oblik politične dejavnosti in obilice poudarjenih problemov, vendar so ena najboljših osvetlitev političnega razpoloženja. Od 11.328.085 vpisanih volivcev je volilo v Zvezni zbor 10.645.556 ali 94 % volivcev. Od tega je volilo kandidate 10 milijonov 296.239 ali 98,7 % volivcev. V primerjavi z volitvami leta 1953 je bilo število volivcev za 4,6 % večje, število neveljavnih volilnih listkov pa je padlo od 4,3 % na 3,3 % na letošnjih volitvah.

Poslance Zbora proizvajalcev je volilo od celotnega števila volivcev v skupini industrije 94 %, v skupini kmetijstva pa 93,7 %. Glede udeležbe na volitvah med posameznimi narodnostmi, narodnimi manjšinami ali sloji prebivalstva ni bilo razlik. Zelo velika je bila udeležba na volitvah na vasi, zlasti v nekaterih krajih, ki so na prejšnjih volitvah zastajali za drugimi kraji. Ko je predsedstvo pozitivno ocenilo predvolilno dejavnost in izid saorganizacij in aktivistov Socialistične zveze in Zveze komunistov, ki so bili nosilci predvolilne dejavnosti, kakor tudi vsem delovnim ljudem, ki so v velikanskem številu sodelovali v predvolilnih pripravah. Predsedstvo je zlasti pozitivno ocenilo to, da so

bile politične organizacije na teh volitvah mobilizirane prav do volitev. Posebno važno je, da so bile v predvolilne priprave razen Socialistične zveze in Zveze komunistov aktivno vključene tudi ostale politične in družbene organizacije, sindikati, Ljudska mladina, Zveza ženskih društev ter druge množične in strokovne organizacije.

Na seji predsedstva so poudarili, da so bile priprave na volitve množična politična šola. Volivci so se zlasti zanimali za perspektivni plan gospodarskega razvoja in za tekoče družbene plane. Razprava o skupnosti v celoti je omogočila volivcem, da so mnogo boljše in širše spoznali probleme in pravilno razumeli koristi skupnosti kot celote. Razna prečeta vprašanja so povezovali z novimi zakoni, ki jih je sprejela stara skup-

neposredne stike, ki smo jih zlasti ob volitvah navezali med političnimi vodstvi in državljani.

Ena izmed značilnosti teh volitev se zrcili tudi v tem, da so potrdile, da je naš sistem, sloneč na delavskem in družbenem upravljanju ter komunalni ureditvi, močno razvil notranje sile in ustvaril zelo pozitivno politično razpoloženje. Treba je tudi poudariti, da so poslanski kandidati v predvolilni dejavnosti ljudstvu objektivno prikazali dejstva o doseženih uspehih ter objektivne in subjektivne razloge za vprašanja, ki jih bo treba še urediti, kar je naletelo med volivci na polno razumevanje.

IZKUŠNJE ZA NADALJNJE POLITIČNO DELO

Politična vodstva na terenu so si pridobila v predvolilnih pripravah velike politične in praktične izkušnje o tem, kako sistematično in vsestransko razvijati politično delo in zanimanje množic za izpolnjevanje nalog socialistične izgradnje. To naj bi ostala stalna metoda dela in napetek za

Zvezna ljudska skupščina sklicana za 17. april

Beograd, 4. apr. Predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je sklical sejo novoizvoljenega Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine za 17. aprila ob 10. uri. Na dnevnem redu tega zasedanja bo verifikacija mandatov novoizvoljenih poslancev, konstituiranje skupščine, domov in njihovih sekretarjev, to se pravi izvolitev predsednika, podpredsednikov in sekretarjev Zvezne ljudske skupščine ter predsednikov, podpredsednikov in zapisničarjev obeh domov.

Na tem zasedanju Zvezne ljudske skupščine bodo izvolili tudi predsednika republike in člane Zveznega izvršnega sveta.

ščina, s predpisi Zveznega izvršnega sveta in s pismom Izvršnega komiteja CK ZKJ.

KMETJE SO GLOBLJE OBRAVNAVALI RAZVOJ ZADRUGNIŠTVA

Za zbornice volivcev na vasi je značilno, da so kmetje tokrat mnogo širše in globlje obravnavali probleme hitrejšega razvoja zadrugništva in pospeševanja kmetijstva. Volivci so se zlasti zanimali za nameravane ukrepe družbene kontrole, za evidenco in nadzorstvo nad cenami, za razširitev funkcij zborov proizvajalcev itd. Na volitvah je prišlo močno do izraza prepričanje o nadaljnjem pozitivnem razvoju naše družbene in politične izgradnje. Državni in politični organi naj se v tej zvezi usmerijo na probleme, ki so jih načeli volivci.

Okrepitev izredno pomembnih uspehov na teh volitvah zahteva tudi določene ukrepe. Na teh volitvah dosežene politične uspehe bomo najbolje ohranili in nadalje razvijali tako, da ne bomo dopustili, da bi zabredli v državno gospodarski praktičizem ali zrahljali

nadaljnjo krepitev organizacij Socialistične zveze.

Predsedstvo je ugotovilo, kako zelo koristno je, da so poslanski kandidati nastopali ne samo v svojih volilnih okrajih, marveč tudi v drugih mestih in republikah. To je prispevalo k še večji politični živahnosti, ki krepi bratstva in enotnosti naših narodov, k medsebojnemu spoznavanju pogovorov ter uspehov posameznih krajev in republik. To dokazuje, da je takšna praksa potrebna tudi naprej.

K dinamčnosti volitev so pripomogle tudi priprave na VII. kongres ZKJ, kongres Ljudske mladine in proslava 8. marca. Pozitivno so na seji ocenili delo delavskih in ljudskih univerz, kakor tudi dejavnost založniških podjetij, tiska in filma, kar vse je znatno pripomoglo, da je bila predvolilna dejavnost vsebinsko bogatejša, raznovrstnejša in zanimivejša.

Novi sistem kandidiranja je omogočil, da sta na zborih volivcev, na kandidacijskih konferencah in neposredno na volitvah prišla do izraza razpoloženje in volja volivcev tudi v primerih, ko je šlo za enega ali več kandidatov.

Na seji predsedstva so tudi poudarili, da med volilnimi pripravami ni prišla do izraza sovražna dejavnost v poskusih, da bi kakorkoli postavili kandidata zunaj programa Socialistične zveze. Predsedstvo je pozitivno ocenilo spremenjeno stališče Zveznega sveta, kar se zrcali v povečanju števila izvoljenih poslancev iz komun in okrajev glede na število poslancev iz republiških središč in federacij, kar je naravna posledica komunalnega sistema in decentralizacije.

PROSLAVA 1. MAJA — SPOŠNA LJUDSKA MANIFESTACIJA

Predsedstvo je sprejelo osnutek proračuna zveznega odbora. Na seji so razpravljali o značaju proslave 1. maja in sklenili poslati glavnim odborom pismo, v katerem bo nakazana osnovna orientacija o načinu proslave. Letošnja proslava 1. maja bo splošna ljudska manifestacija delavskega razreda in vseh socialističnih lju-

di Jugoslavije. V okviru proslave so predvidena med drugim zborovanja v delovnih kolektivih, na katerih bo govora o pomenu proslave in o doseženih uspehih v izgradnji dežele, zlasti o uspehih podjetij. V šolah pa bo treba seznaniti mladino s pomenom 1. maja. Prvomajski program naj nudi državljanom čim bogatejšo zabavo in razvedrilo. Prvomajске parade letos ne bo.

NA SESTANKU NOVINARJEV V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Tesnejše sodelovanje med našo deželo in Poljsko

Odgovornost za posledice spričo zavračanja sovjetskih pobud — Solidarnost s protestom CSR zaradi zahodnonemškega jedrskega in raketnega oboroževanja

Beograd, 4. apr. (Tanjug). — »Prepričani smo, da bo obisk jugoslovanske partijske in državne delegacije na Poljskem, ki se ga odkritosrčno veselimo, mnogo prispeval k nadaljnjemu razvijanju sedanega zelo plodnega jugoslovansko-poljskega sodelovanja.« je izjavil predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Jakša Petrić na današnjem sestanku z novinarji. »Z obiskom jugoslovanske partijske in državne delegacije na Poljskem, ki jo bo vodil predsednik Tito, bomo vrnili obisk partijskih in državnih voditeljev Poljske s prvim sekretarjem Združene poljske delavske partije tovarišem Gomulko na čelu, ki so bili pri nas lani na jesen.«

Novinarji so se zanimali tudi, ali lahko kaj pove o odmevih na sovjetsko enostransko opustitev poskusov z atomskim orožjem. Petrić je izjavil: »Pozitivno reagiranje mednarodne javnosti kaže, kako zelo je svet zainteresiran za to, da se to za človeštvo življenjsko važno vprašanje uredi. Reči moram, da po našem mnenju ni prepričljiv noben argument, kar so jih doslej naredili v negativni oceni oziroma za odklonitev sovjetske pobude. V primeru, da bi posamezne države, vzle splošno razpoloženju ostale pri svojem negativnem stališču v tem vprašanju, bi prevzele veliko odgovornost za tekmovalno v oboroževanju in za vse druge možne posledice. Jugoslavija meni, da bi splošna opustitev poskusov z atomskim orožjem odprla pot k drugim nadaljnjim sporazumom na področju razorožitve in zboljšala celotni mednarodni položaj.«

Na vprašanje, kako presoja zadnjo noto, ki so jo ZDA, Velika Britanija in Francija poslale vladi ZSSR v zvezi s pripravami na mednarodno državniško konferenco, je Petrić odgovoril: »Menimo, da bi moralo čimprej priti do konference na najvišji ravni. Mislimo, da bi proceduralna vprašanja z obojestransko dobro voljo uredili razmeroma lahko.«

Potem so novinarji vprašali, kaj menijo o spomenici češkoslovaške vlade v zvezi s sklepom o jedrski in raketni oborožitvi zahodnonemške vojske.

»Jugoslovanska vlada,« je dejal, »podpira ta korak. Zaskrbljenost, ki jo je izrazila vlada češkoslovaške republike v zvezi s tako oborožitvijo zahodnonemške vojske, je del vznemirjenja, ki je zadnje dni nastalo v Evropi, zlasti pa v deželah, kakor je Češkoslovaška, ki je bila ena prvih žrtev nemške agresije.«

Novinarji so nadalje vprašali Petrića, kako presoja izjavo bonnske vlade v zvezi z jugoslovansko uradno izjavo o atomski oborožitvi zahodnonemške vojske, da lahko vsak član OZN sproži pred to organizacijo vprašanja, da pa sodi vprašanje, ki ga je sprožila Jugoslavija, v pristojnost razorožitvene komisije OZN. Petrić je poudaril: »Nam bi bilo ljubo, če bi bila zahodnonemška vlada takrat, ko se je odločila za atomsko oborožitev zahodnonemške vojske, menila, da sodi to vprašanje v pristojnost OZN oziroma neposredno bolj odgovornih dežel.«

Na vprašanje novinarjev, ali je naša vlada že kaj ukrenila v zvezi z izjavo, da proučuje možnost, da bi postavila vprašanje jedrske oborožitve zahodnonemške vojske pred OZN, je Petrić dejal, da na pristojnem mestu to vprašanje še proučujejo.

Ženevski razgovori

Daga Hammarskjöldja z zunanjim ministrom ZAD Favzijem

Zeneva, 4. apr. (AFP) Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld in zunanji minister ZAD Mahmud Favzi sta imela sinoči sestanek, ki je trajal več kot tri ure. Navzoča sta bila tudi pomočnik generalnega sekretarja OZN za posebna politična vprašanja Trevallyan in stalni delegat Združenih arabskih držav v OZN Lutfi. Poučeni krogi pravijo, da so govorili o predstavitvi Združenih arabskih držav v OZN ter o položaju na Bližnjem vzhodu.

Davi sta se Hammarskjöld in Favzi ponovno sestala.

Hammarskjöld je nocoj odpotoval v New York.

V poročilu o razgovorih je rečeno, da so obravnavali temeljna vprašanja, ki zadevajo odnose Združenih arabskih držav v OZN«. Proučili so tudi nedavni razvoj dogodkov na mednarodnem področju in na Bližnjem vzhodu. Poročilo pa pravi, da so bili razgovori v okviru stikov, ki jih navezuje Hammarskjöld s člani vlade v času med zasedanji Generalne skupščine.

Vodnogospodarska sporazuma z Bolgarijo

Sofija, 4. apr. (Tanjug). Tu je bil danes sklenjen sporazum o ureditvi vodnogospodarskih vprašanj med Jugoslavijo in Bolgarijo. V ta namen je bila ustanovljena mešana komisija za vodno gospodarstvo, ki bo v prihodnje urejala vsa vprašanja na tem področju. Sporazum se nanaša na vse reke, po katerih poteka državna meja, ali jih meja seka. Hkrati je bil podpisan tudi sporazum o regulaciji Timoka vzdolž meje. Pripravljalna dela za regulacijo Timoka naj bi bila opravljena še letos, vsa dela pa do leta 1916.

Trgovski stiki s Francijo

Beograd, 4. apr. (Tanjug). — Jugoslovanska in francoska vlada sta 2. aprila v Beogradu izmenjali note o podaljšanju sedanega trgovskega sporazuma med obema deželama za tri mesece. Sporazum je bil sklenjen leta 1955.

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je 3. aprila sprejel člane občine Voždovac v Beogradu, ki so mu izročili potrdilo o izvolitvi za poslanca Zvezne ljudske skupščine. Na sliki: Podpredsednik Ranković s člani volilne komisije občine Voždovac

Brigade prihajajo

Smarjetske Toplice, 4. apr. (Tanjug). V počastitev VII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije bo na avtomobilski cesti Bratstvo-enotnost veliko tekmovalno mladinskih brigad.

Za na začetku del so mladinske delovne brigade dosegle uspehe, ki jih prve dni niso pričakovale. Vse brigade so prese-

gle delovne norme. V mladinskem naselju »Sutjeska« so brigade pri tri dni izpolnjevale dnevne naloge 115 do 120 odstotno. Stirideset mladincev celjske brigade je izkopal in prepelalo 150 kubikov zemlje v eni delovni izmeni, norme pa predvidevajo 80 kubikov. Ob razglasitvi udarnih brigad bodo upoštevali tudi ureditev barak in naselij.

V Novem mestu bo 10. aprila posvetovanje, na katerem bodo obravnavali organizacijo dela na avto cesti. Sinoči je prišlo v mladinska naselja vzdolž trase 15 novih mladinskih delovnih brigad. Drevi pričakujejo še 18 brigad, jutri zvečer pa še zadnje mladinske delovne brigade iz prve izmene, v kateri bo delalo 75 brigad.

VREMENSKA NAPoved

za soboto, 5. aprila 1958
Pretežno oblačno brez bistvenih padavin. Temperatura ponoči med 4 in 8, najvišje dnevne do 15 stopinj Celzija.
Nas, kraji so pod vplivom nizkega zravnega pritiska z jedrom nad francosko Evropo. Nad severnim Jadranskim morjem se zadržujejo frontalne motnje, ki povzročajo pri nas oblačno vreme z dežjem.

PRED VII. KONGRESOM ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

DRUŽBENA VSEBINA socialistične demokracije v Jugoslaviji

Politična oblika ljudske oblasti v Jugoslaviji je sistem socialistične demokracije.

Za Zvezo komunistov Jugoslavije je stalen razvoj socialistične demokracije kot posebne oblike političnih odnosov v pogojih socialistične izgradnje nujen zgodovinski proces prehodne dobe od kapitalizma k socializmu oziroma komunizmu.

Socialistična demokracija se bistveno razlikuje od buržoazne demokracije. Od nje prevzema tiste pozitivne in trajnejše pridobitve s področja osebnih pravic, ki jih je človeštvo ustvarilo v dosežanem razvoju, kakor tudi tiste organizacijsko-politične oblike, ki imajo tudi v pogojih socializma svojo vrednost. Toda buržoazna demokracija je bila politični okvir za družbene odnose, ki so temeljili na kapitalistični privatni lastnini in izkoriščanju, to je na pravicah, interesih in potrebah svobodne akcije kapitalističnega lastnika; zato so se tudi vse njene oblike prilagajale tem odnosom. Medtem pa je socialistična demokracija politični okvir za takšne družbene odnose, ki nastajajo in se razvijajo v pogojih družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi in se zato tudi njene oblike prilagajajo pravicam, interesom in potrebam svobodne akcije nosilcev in činiteljev socialističnega družbeno-ekonomskega gibanja.

Sistem socialistične demokracije zelo razširja dejanski demokratizem za ljudske množice in ga mora še bolj razširiti na vseh področjih družbenega življenja. Dejanski demokratizem za ljudske množice obstaja tedaj, kadar lahko le-te vsak dan sodelujejo v upravljanju gospodarstva, kakor tudi bolj neposredno, toda z občutkom popolne odgovornosti za skupne interese družbe izražajo in branijo svoje interese in potrebe ter svoje poglede na splošne interese skupnosti. Zato mora socialistična demokracija po svojem bistvu in po svojih oblikah vedno bolj postajati direktna demokracija in se nasloniti na najrazličnejše oblike družbenega samoupravljanja.

Socialistična demokracija kot mehanizem oblasti in upravljanja je torej množična in neposredna demokracija, vsem ko je buržoazna demokracija tako po svoji teoriji kot praktični posredna in posredniška demokracija in dejansko oblast »elite« partijskih vrhov ter to tudi ostaja. Prav tako teži socialistična demokracija drugače od buržoazne, ki ostaja relativno zaprta, za tem, da se razvija kot »demokracija vseh in za vse« kot popoln sistem svobodnega družbenega samoupravljanja.

SOCIALIZEM IN BURŽOAZNA DEMOKRACIJA

Zveza komunistov Jugoslavije vrača »teorijo«, po kateri bi delavski razred neogibno moral sprejeti sistem buržoazne demokracije za svoj politični sistem, oziroma ostati izključno v njegovih mejah. Takšna dogma ni samo nazadnjaška, peznanstvena in v praksi demantirana, temveč postaja resna zavora za razvoj socialistične misli. Sistem buržoazne demokracije je kljub prednostim, ki jih ima nad drugimi oblikami buržoazne diktature, vendar samo posebna oblika političnega monopola, razdeljenega med vrhove političnih strank. S takšnim mehanizmom in z ostro delitvijo zakonodajne oblasti od izvršne, ki je zelo samostojna in trdna v rokah uradnikov, tesno povezanih z vladajočim razredom, si politične sile buržoazije zagotavljajo vodilno vlogo v sistemu buržoazne demokracije.

Tak sistem načelno izključuje sleherni neposredni vpliv ljudskih množic na oblast in je postavljen tako, da namesto ljudstva vladajo partijski vrhovi. Prav zato gre temu sistemu nujno za to, da bi čim bolj koncentriral družbene funkcije v rokah centralnih državnih organov in čim bolj omejil vse oblike samoupravljanja.

Z razvojem monopolnega kapitalizma in državokapitalističnih tendenc so se v zadnjih desetletjih te lastnosti buržoazne demokracije še močneje izrazile. Nenehno povečanje vloge državnega aparata in vse tesnejše zraščanje državnega aparata z vrhovi političnih strank je še bolj ločilo množico od vsakega direktnega vpliva na državne ustanove in privedlo do čedalje izrazitejše degeneracije večstranskega sistema. Ta sistem se v bistvu vse bolj reducira na dvostranski sistem s čedalje manjšimi razlikami v praktični politiki in s čedalje manjšo dejansko vlogo parlamenta, kar dokazuje globoko in neozdravljivo krizo vsega sistema buržoaznega parlamentarizma.

Zato je sistem buržoazne demokracije kot trajni instrument socialističnih sil nesprejemljiv tudi tedaj, če bi te sile popolnoma zagospodovali nad njim. Socializem terja aktivizacijo množic, njihov neposredni vpliv na upravljanje in postopno spreminjanje države v svojski mehanizem družbenega samoupravljanja. Tem procesom pa sistem buržoazne demokracije še sam po sebi zapira pot. Zato se bo z razvojem socializma moral spremeniti tudi v tistih deželah, v katerih bo pravni in politični okvir začetnih obdobjih socialističnega razvoja. Tudi tod bodo obstoječe oblike buržoazne demokracije postale na določenih stopnjah družbenega napredka neogibno ovirale in bodo zato ovirale nadaljnji družbeni razvoj. Če vodilne družbene sile ne bodo sposobne, pravočasno prilagoditi te oblike novim odnosom in potrebam, tedaj bodo zastarele politične oblike buržoazno-demokracijske sistema neogibno postale izvor birokratsko-etatističnih popačenj socialističnega razvoja.

Se manj pa je lahko tak sistem perspektiva za razvoj demokracije v deželah, v katerih so socialistične sile zmogle v revolucionarnem političnem preokretu in s splošno nacionalizacijo proizvodnih sredstev. Ker je bil v revoluciji storjen kvaliteten skok v razvoju družbenih odnosov, je reakcionar in protirevolucionaren sleherni poskus, da bi novi družbi vsilili stare politične oblike, ki bi nujno dobile tudi svojo staro družbeno vsebino.

Buržoazna demokracija torej nikakor ne more zamenjati socialistične demokracije. Še manj pa je upravičen poskus, da bi to prehodno in po bistvu omejeno obliko demokracije predstavljali in branili kot »najbolj demokratično« politično obliko za vse družbene sisteme. Napori, da bi sistem buržoazne demokracije tudi v prihodnje v nespremenjeni obliki prikazovali kot »najbolj demokratično« politično obliko so objektivno samo izraz teženj buržoazne in državno-kapitalistične birokracije, da bi bila ohranjena njuna vodilna vloga. Ta dogma pomaga konservirati sile kapitalizma, delavskemu razredu pa zamegljujejo socialistično perspektivo, perspektivo družbenega napredka nasploš.

Iz tistih razlogov je zavora za družbeni napredak in objektivno tudi protirevolucionarna sleherni kritika političnega sistema v socialističnih deželah, katere cilj je obnovev političnega sistema buržoazne demokracije, ne pa nadaljnji razvoj socialistične demokracije po njenih posebnih in lastnih poteh.

(Iz osnutka programa ZKJ)

Velika Morava poplavlila 12.000 ha orne zemlje

Nevarnost poplav je še zmerom velika

Sodeč po poročilih iz republiške uprave za vodno gospodarstvo LR Srbije so v južni in Zahodni Moravi vode v četrtki naglo upadle, kar je zmanjšalo nevarnost nadaljnjih poplav na tem področju. hkrati pa je Velika Morava najbolj narasla, in sicer na področju od Čuprije nizdol. V dolini Velike Morave je od Stalača do Markoza poplavlila kakih 12.000 ha obdelovalne zemlje.

Nevarnost poplav na tem področju je še zmerom velika, zlasti na področju od Ljubicevskega mosta do usta te reke. Na naspilu ob Veliki Moravi od Miloševca do Ljubicevskega mosta so organizirali obrambo, ki dela osti in dan, da bi zaprli podzemeljske izvire in utrdili naspile. V vasi Aleksandrovcu je ogroženih 50 hiš in prebivalce so morali odpeljati drugam, medtem pa utrjujejo okoljske naspile. Talna voda je na področju med vasema Dragovci in Zlince poplavlila kakih 600 ha orne zemlje.

Z nagnjo intervencijo so v četrtki rekli pred poplavo vas Mijatovac in ukrenili vse potrebno, da bodo obvarovane hiše in vasi Končarevo, Selo Donje in Vidovo pri Parašinu. Nekateri vasi so še zmerom poplavljeni in ljudje so peljali drugim, medtem pa utrjujejo moralni zapustiti svoje domove. Na treh krajih je voda zalila tudi cesto Cicevac-Barvarin ter cesto Svetozarevo-Sviljanac v dolžini 300 m tako, da so morali promet na njej ustaviti. Promet so ustavili tudi na cesti Smederevo-Polazovac, ker jo je voda na več krajih zalila. Tudi Donava, Tise in Sava znatno naraslo, vendar pa še ni potrebno, da bi storili izredne ukrepe za zaščito pred poplavlami.

V Brčkem je Sava sicer od srede na četrtki narasla še za 24 cm in dosegla v četrtki višino 670 cm, pričakovati pa je, da bo začela prihodnje dni upadati. Pri Bosanskem Šamcu je upadla za 11 cm, ker so upadli tudi pritoki Kolpa, Una, Vrbas in Bosna. Na tem področju je torej nevarnost poplav minila.

POTRDILO ZAUPANJA

Ugotovitve Glavnega odbora SZDL Slovenije glede priprav na volitve in njih poteka

Predsedstvo GO SZDL Slovenije je razpravljalo na svoji seji o pripravah in poteku volitev v zvezo in republiško skupščino in objavlja naslednje ugotovitve:

Rezultati zadnjih skupščinskih volitev so izredno dobri. Te volitve so bile v Sloveniji kot v Jugoslaviji po vojni sploh najboljše. Volilna udeležba v Sloveniji je bila celo večja kot znaša jugoslovansko povprečje. V Sloveniji je volilo za 10% več volivcev kot na enakih volitvah leta 1953 in za 10% več volivcev kot ob volitvah v občinske in okrajne ljudske odbore leta 1957. Dosežena je bila tudi večja enakomernost volilne udeležbe v Sloveniji, saj znaša v vseh okrajih nad 92% in seže v najboljšem primeru preko 97%. Glede neveljavnih glasovnic je Slovenija nekoliko nad jugoslovanskim povprečjem kar ne zboljšuje tega uspeha. Izredno pomembno pa je dejstvo, da so izredno dobro volili industrijska središča in mesta, partizanski kraji in obmejna območja, najboljše so volili mladina in žene. Nekaj je tudi slabših volilnih območij oziroma krajev v Sloveniji. To so izrazito kmečka področja, za katera ne bi mogli trditi, da so slabše volili zato, ker bi imeli kmetije morda manjše koristi od socialističnega razvoja, ampak se je pokazalo, da ga le slabše razumevajo kot drugod. Vendar so tudi v teh področjih volili bolje kot kdajkoli doslej.

Politična aktivizacija in razgibanost, ki je bila tako značilna za vse obdobje pred volitvami, in sicer predvsem po zaslugi naših političnih organizacij, je v ogromni meri prispevala k takšnim rezultatom, pred vsem pa k temu, da so volitve resnično potekale v vzdušju potrjevanja naše socialistične poti in uspehov graditve. Vse predvolilni kampanji je uspelo dati širši slovenski in jugoslovanski značaj ter socialistično vsebino. Čedalje bolj naraščajoča splošna razgibanost delovnih ljudi in njihova čedalje aktivnejša vloga v delavskem in družbenem upravljanju sta dali pečat tudi temu obdobju. Zanimanja za volilne sestanke in zborovanja je bilo zelo veliko, razprava na njih pa je bila stvarna in konstruktivna. Samo zborovanj se je v nekaterih okrajih udeležilo nad 50% volivcev.

Ne le občinski in okrajni politični aktivisti, ki zaslužita vse priznanje, temveč tudi osnovne organizacije Socialistične zveze, Zveze komunistov, Ljudske mladine, sindikati, Zveze ženskih društev in ostale družbene organizacije so si prizadevale za uspeh te doslej največje politične akcije. Zato je tudi uspeh tako velik. Tudi radio in tisk sta ves čas dobro opravljala vlogo informatorja in mobilizatorja množic, posebno na dan volitev.

Socialistična zveza delovnega ljudstva je pokazala ob teh volitvah veliko moč in akcijsko sposobnost. Njen vpliv je mnogo večji, kot bi lahko sodili po številu njenega članstva. V okraju Murska Sobota se je n. pr. volitev udeležilo preko 94% volivcev, v Socialistični zvezi je pa včlanjenih le 25 odstotkov volivcev. Zato bi bilo prav, da organizacije Socialistične zveze še nadalje na isti način razvijajo svoje politično delo, število članstva pa povečajo za toliko, da bo v skladu s pozitivnim razpoloženjem delovnih ljudi do socializma, kar so ob teh volitvah tako jasno pokazali.

Rezultati volitev potrjujejo pravilnost še prej znanega stališča vodstva Socialistične zveze, po katerem je predvsem pomembno razpravljati o kandidatih na demokratičen način še pred sprejemom kandidature, tako da potem volitve ne odločajo več o tem ali omem kandidatu, temveč so le še potrditev in mobilizacija za uresničitev programa graditve socializma.

Prav tako se je pokazalo kot zmotno mišljenje, da dvojne kandidature same po sebi lahko izboljšajo politični položaj in napravijo volitve demokratične. Rezultati celo kažejo, da so področja z dvojnimi kandidaturami slabše volila kot ona z enojnimi.

Razen takih in podobnih nepravilnih pojmovanj o demokratičnosti so vzroki določenih težav in tudi slabših rezultatov volitev v nekaterih občinah v Sloveniji predvsem v prepuščanju določenega dela političnega aktivnega vpliva lokalističnih teženj in je tako hote ali nehoti postal glasnik najbolj zaostalega in nazadnjaškega dela naše vasi. V bistvu gre tu za

popuščanje tistim kmetom, ki jim naša politika na vasi preprečuje kapitalistično bogatenje posameznikov na račun celote. Ker je bil v teh primerih naš aktiv razcepjen in neenoten, so se kaj lahko prikriple take izrazite antisocialistične težnje za fasado demokratičnosti. Izkazalo se je, da se je treba proti takim lokalističnim teženjam boriti in tudi v teh krajih pojasniti škodljivost teh pojmovanj, ter jih v praksi odpraviti. Zategadelj je v prihodnje nujno potrebno dosledno izvajati načrt rekonstrukcije vasi in posvetiti vsi pozornost vprašanemu kmetijskemu nasploš, sicer ne bomo mogli zagotoviti nadaljnje stabilizacije gospodarstva in povečanja standarda.

Volitve so na zadnjih volitvah v republiško in zvezno skupščino z ogromno, doslej največjo večino potrdili zaupanje v vodstvo in politiko nove Jugoslavije ter v moč socializma na sploh. To pomeni ročno podporo vodstvu naše države v nadaljnji graditvi, hkrati pa kaže na še večjo splošno upravljalnih sil delovnih ljudi Jugoslavije v sistemu delavskega in družbenega samoupravljanja za nagel in splošen napredok socialistične Jugoslavije.

Volitve so na zadnjih volitvah v republiško in zvezno skupščino z ogromno, doslej največjo večino potrdili zaupanje v vodstvo in politiko nove Jugoslavije ter v moč socializma na sploh. To pomeni ročno podporo vodstvu naše države v nadaljnji graditvi, hkrati pa kaže na še večjo splošno upravljalnih sil delovnih ljudi Jugoslavije v sistemu delavskega in družbenega samoupravljanja za nagel in splošen napredok socialistične Jugoslavije.

Volitve so na zadnjih volitvah v republiško in zvezno skupščino z ogromno, doslej največjo večino potrdili zaupanje v vodstvo in politiko nove Jugoslavije ter v moč socializma na sploh. To pomeni ročno podporo vodstvu naše države v nadaljnji graditvi, hkrati pa kaže na še večjo splošno upravljalnih sil delovnih ljudi Jugoslavije v sistemu delavskega in družbenega samoupravljanja za nagel in splošen napredok socialistične Jugoslavije.

S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO LRS

Zdravstveno varstvo železničarjev naj bi tesno povezali z javno zdravstveno službo

V krajih, kjer poslujejo moderni zdravstveni domovi, bodo predvidoma odpravili posebne zasilne ordinacije za železničarje — Obratne železničarske ambulante naj bi bile le v krajih, kjer biva večje število železničarjev

Ljubljana, 5. aprila. Naporno delo, ki ga terja železniška služba, prav tako pa tudi skrb za varnost prometa, zahtevata od zdravstvene službe posebno pozornost pri zaščiti zdravja naših železničarjev in transportnih delavcev. O tem je danes razpravljala Republiški svet za zdravstvo ter dal s svojimi predlogi o ureditvi zdravstvene službe za naše železničarje soliden temelj, na katerem naj bi razvijali to službo. Dosedanja iztrganost železničarske zdravstvene službe iz javne zdravstvene službe ni bila najboljša. V marsikaterih krajih so se morali železničarji zadovoljiti s slabše in pomanjkljiveje opremljenimi ordinacijami kot ostalo prebivalstvo, ki se zateka v zdravstvene domove. Nekateri železničarji so se morali voziti od daleč do svojega zdravnika, marsikje so bile ordinacije omejene le na uro ali dve poslovanja na dan. Vse te železniške ambulante so opravljale samo strogo kurativno delo, za preventivno zdravstveno varstvo železničarjev pa je skrbel le poseben odtsek pri direkciji. Na današnji seji sveta so bili člani ehotnega mnenja, naj bi te neugodnosti odpravili. Strinjali so se s predlogi komisije za zdravstvo, ki predvideva osnovanje obratnih ambulanz za železničarje v krajih, kjer so večja železniška vozlišča in ki naj bi, kot vse obratne ambulante, prevzele tudi skrb za preventivno varstvo. Take, dobro urejene obratne ambulante, bi laže in uspešneje izpolnjevale naloge, ki jih nakazuje specifična zdravstvena problematika v transportu zaposlenih ljudi. Centralno pa bi to delo lahko usmerjala določena zdravstvena enota v republiškem obsegu pri direkciji. Povsod drugod naj bi naša javna zdravstvena služba prevzela zdravstveno skrb tudi za železničarje, saj nima nobenega smisla, da bi poleg modernih zdravstvenih domov imeli še zasilne ordinacije za železničarje, ki nikakor ne bi mogli dati bolniku tega, kot z vsem potrebnim opremljena zdravstvena ustanova.

Na današnji seji so obravnavali med drugim še en zelo pomemben problem. Glede na težave, ki nastajajo v posameznih zdravstvenih ustanovah zaradi neenotnega plačevanja osebja, so na seji obširno razpravljali, kako doseči v republiki vsaj v glavnem enotno plačevanje zdravstvenega osebja. Zakon o javnih uslužbencih ureja to vraščanje za osnovne prejemke. Za polžajne plače, najrazličnejše honorarje, plačevanje dežurstva itd. pa ni nobenega regulatorja, zato

FLUKTUACIJE ZARADI RAZLIČNEGA NAGRAJEVANJA ZA ENAKO DELO

Na današnji seji so obravnavali med drugim še en zelo pomemben problem. Glede na težave, ki nastajajo v posameznih zdravstvenih ustanovah zaradi neenotnega plačevanja osebja, so na seji obširno razpravljali, kako doseči v republiki vsaj v glavnem enotno plačevanje zdravstvenega osebja. Zakon o javnih uslužbencih ureja to vraščanje za osnovne prejemke. Za polžajne plače, najrazličnejše honorarje, plačevanje dežurstva itd. pa ni nobenega regulatorja, zato

V Litostroju so izvolili nov delavski svet

Ljubljana, 4. aprila. — Danes so bile v Litostroju volitve v nov delavski svet. Med člani delavskega kolektiva je bilo zanje izredno zanimanje, saj so bile zelo skrbno pripravljene. To so že pokazala lepo okrašena volišča, ki so tudi tekmovala med seboj in je bilo prvo mesto priznано volišču obrata sive livarne. Izmed 110 kandidatov je bilo izvoljenih 75 članov. Od starih članov delavskega sveta je bilo izvoljenih 21. novih pa je 45, med njimi 5 mladincev in 5 žena. Volilna udeležba je bila izredno lepa in je znašala 95 odstotkov. Od tega je bilo samo 8 odstotke neveljavnih glasov.

Vas drsi po pobočju Šar planje

Vasica Kušmin stoji na pobočju Šar planje blizu Prizrena in njeni prebivalci se ukvarjajo večidel z živinorejo. Zadnje dni pa je začel sneg med dežjem naglo kopneti in vasico je zadela huda nesreča. Zemlja pod njo je začela počasi drsiti skupaj s hišami in drevjem proti dolini. Tri hiše so se podrele, zidovi ostalih 24 pa so razpokani, da je nevarnost, da se bodo tudi te hiše podrele. Komisija LOO Prizren, ki si je ogledala ogroženo vas, je ugotovila, da bodo morali storiti vse ukrepe, da bi se vsi vasičani čimprej preselili kam drugam, ker se bodo v kratkem vse hiše podrele.

Potres 370 km jugozahodno od Beograda

V Beogradu so potresomeri v četrtke ob pol štirih jutraj zabeležili začetek močnega potresa 370 km jugozahodno od Beograda. Zadnje potresne sunke so zabeležili ob 3.40. Tudi v Skoplju so potresomeri zabeležili močan potres kakih 110 km jugozahodno od mesta. Središče potresa je bilo brččas v Albaniji.

IZID ZREBANJA srečk denarne loterije Avto-moto zveze Jugoslavije

ki je bilo včeraj v Beogradu

Številka, ki se končuje s spodaj označenimi števkami	se zadele dobitke dinarjev
340	2.000
22120	50.000
107280	800.000
413100	340.000
568940	340.000
655770	340.000
11	200
8901	6.000
94431	145.000
99331	145.000
781801	340.000
0353	20.000
29653	145.000
454	1.000
1694	10.000
5324	10.000
144874	400.000
250244	400.000
395444	340.000
05	200
3555	6.000
7915	6.000
8045	5.000
02275	145.000
57535	145.000
62305	300.200
77995	300.000
373285	400.000
536445	340.000
836	1.000
5946	10.000
6296	5.000
43256	50.000
443976	340.000
97	200
35337	50.000
46777	50.000
549917	340.000
7538	5.000
72598	50.000
311578	340.000
570008	400.000
19	200
79	200
5429	5.000
44499	50.000
480879	800.200

Skupno 54.320 dobitkov in 47 premij v znesku 51.000.000 din. V znesku za izplačilo je vključen tudi vezani dobitek. Dobitke in premije izplačujejo brez kakršnihkoli odbitkov samo po uradni listi — in sicer dobitke od 200 do zaključno 50.000 din, zastopniki Jugoslovanske loterije, dobitke preko 50.000 din in vse premije pa Auto-moto zveza Jugoslavije, Beograd. Ruzveltova 18, telefon 42-203, osebno prinašalcu srečke ali prek Narodne banke FLRJ oziroma pošte.

Sestanek v Ženevi

NI Hammarskjöldova navada, da bi se sestajal z državni ki posameznih dežel na pol poti in tudi ne na nevtralnih tleh. Kot pristaš tih diplomacij je rajši na mestu in govori iz oči v oči. To velja tudi tedaj, če je na vročih tleh.

Zato ni treba Hammarskjöldovemu srečanju z ministrom Združenih arabskih republik Fazlijem v Ženevi prisoditi nobenih posebnih razlogov delikatne politične narave. Generalni sekretar OZN, ki je hotel še pred odhodom v Moskvo in London potovati na Bližnji in Srednji vzhod, bržčas ni utegnil napraviti te poti. Ker pa ondotni najnovejši dogodki in nekatera še neurejena vprašanja terjajo, da se prav zdaj ukvarja z njimi, se je odločil za sestanek v Ženevi.

Fazli in Hammarskjöld sta obravnavala mnogo vprašanj, na prvem mestu pa je bil vsekakor spor na demilitariziranem pasu vzdolž sirske-izraelske meje, o katerem naj bi razpravljalo celo Varnostni svet. Gotovo sta govorila tudi o odnosih Združenih arabskih držav do OZN ter usodi organov svetovne organizacije na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Hammarskjöld je že večkrat izpričal veliko skrb za ondotne razmere, ki so zelo kočljive in terjajo skoraj vsak dan posredovanja OZN. O njih je Hammarskjöld izmenjal tudi misli s sovjetskimi in britanskimi državni-

Sedanji sestanek v Ženevi priča prav kakor nedavna obiska v Moskvi in Londonu, kjer so govorili o konferenci na najvišji ravni, o razorožitvi, o francosko-tuniškem sporu in še o nekaterih perečih vprašanjih, da nalaga mednarodni položaj Hammarskjöldu kot predstavniku OZN, da po svojih najboljših močeh vpliva na njegovo pozitivno usmerjanje, na mednarodno sporazumevanje in na ureditev spornih problemov.

D. Tr.

OB 13. OBLETNICI DVOJNE OSVOBODITVE MADŽARSKE

Madžarska bo vztrajala na poti svojih realnih možnosti

Nikita Hruščev, ki je s sovjetsko delegacijo na Madžarskem, o blokkih in mednarodnih razorožitvenih prizadevanjih

Budimpešta, 4. apr. (Tanjug). Madžarska praznuje danes praznik osvoboditve. Na ta dan so sovjetske čete pred 13 leti ob pomoči drugih dežel pregnale z madžarskega ozemlja še zadnje nacistične vojake in zaključile ne samo nacistično okupacijo, marveč tudi stoletno gospostvo veleposestnikov v deželi. V Budimpešti je bila velika parada reorganizirane madžarske vojske, nato pa veliko ljudsko zborovanje, na katerem sta govorila Janoš Kadar in prvi sekretar CK KP SZ Nikita Hruščev, ki se s sovjetsko vladno delegacijo mudi v Budimpešti na obisku.

Hruščev je že sinoči govoril na slavnostni akademiji in dejal, da Sovjetska zveza nasprotuje delitvi sveta na vojaške bloke. O sovjetsko-madžarskih stikih in zunanji politiki SZ pa je rekel, da imajo sovjetski ljudje za svojo internacionalno dolžnost, da krepke socialistični tabor in podpirajo vsako socialistično deželo.

Cestitka Madžarski

Beograd, 4. apr. (Tanjug). — Predsednik republike je ob madžarskem narodnem prazniku poslal predsedniku predsedstvenega sveta LR Madžarske Istvanu Dobiju naslednjo čestitko:

»Uporabljam priložnost, da ob narodnem prazniku Ljudske republike Madžarske izrazim madžarskemu narodu in Vam osebnostno, tovariš predsednik, v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu čestitke in želje za blaginjo madžarskega naroda in za Vašo srečo. Prepričan sem, da se bodo odnosi med FLR Jugoslavije in LR Madžarsko še nadalje krepili v prid ohranitvi miru na svetu in razvoju socializma.»

V zvezi s predlagano konferenco na najvišji ravni je izjavil, da bi lahko na njej izmenjali misli o metodah za opustitev hladne vojne in napravili prve korake na poti k upostavitvi novih, bolj zdravih stikov med narodi. O nemškem vprašanju je poudaril, da

Janos Kadar

je lahko še tako važno, vendar ga morejo urediti samo Nemci brez vmešavanja drugih držav.

Danes je Hruščev v svojem govoru pozval velesile, ki imajo atomsko orožje, naj opuste poskuse z njim, in ponovil predlog Sovjetske zveze, naj bi v tem smislu ustanovili mednarodno nadzorstvo, če ZDA in Velika Britanija menita, da ju pomanjkanje tega nadzorstva ovira, da bi sledili zgledu Sovjetske zveze. »V imenu sovjetskega ljudstva in vlade se obračam na predsedni-

ka Eisenhowerja in predsednika britanske vlade Macmillana«, je rekel Hruščev, »ster ju pozivam, naj sledita Sovjetski zvezi in z dejanji dokazeta dobro voljo. To bi osrečilo človeštvo in spomin na ta plemeniti sklep bi živel stoletja.«

Hruščev se je dotaknil dosejanega negativnega reagiranja predsednika Eisenhowerja na sovjetsko odločitev o opustitvi poskusov z atomskim orožjem in zanikal upravičenost raznih zahodnih argumentov proti temu sklepu.

Janoš Kadar je najprej navedel historiat madžarsko-sovjetskih stikov, potem pa je odločno odklonil poskuse, da bi prišlo na dnevni red mednarodne državniške konference tako imenovano vprašanje vzhodnoevropskih dežel. Madžarski narod enotno in odločno protestira proti oborožitvi Zahodne Nemčije z atomskim orožjem in bo zvesto izpolnjeval vse obveznosti iz varšavske pogodbe, dokler bo obstajala Atlantska vojaška zveza. Z vso verno pa bo podpiral tudi gibanje za zagotovitev mednarodnega miru. Madžarski narod ima za svojo življenjsko korist, je rekel Kadar, da se skliče konferenca na najvišji ravni, ki bi bila posvečena miru in sodelovanju.

Kar zadeva notranji razvoj na Madžarskem, je Kadar izjavil, da bodo Madžari vztrajali na svoji sedanji poti, da ne bodo zavili ne na desno, ne na levo, marveč nenehno imeli pred očmi realne možnosti za razvoj svoje dežele.

Ob kongresu KP Avstralije

Beograd, 4. apr. (Tanjug). — Generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito je poslal 18. kongresu KP Avstralije, ki se je začel danes v Sydneyu, naslednjo brzojavko:

»Dragi tovariši! Ob 18. kongresu vaše Partije vam pošiljam v imenu CK Zveze komunistov Jugoslavije prisrčne pozdrave in najboljše želje, da bi bilo vaše delo uspešno in bi sprejeli koristne sklepe.«

Češkoslovaški poziv

Praga, 4. aprila (Tanjug). — Češkoslovaška vlada je poslala danes poziv vladama ZDA in Velike Britanije, naj opustita poskuse z atomskim in vodikovim orožjem. V posebnem razglasu vlada pozdravlja sovjetski sklep o opustitvi jedrskih poskusov in izražajo pričeanje, da bi enak ameriški in britanski korak pripeljal do popuščanja mednarodne napetosti, do večjega zaupanja med državami in do ustvaritve pogojev za rešitev ostalih mednarodnih vprašanj.

V Kongresu nasprotujejo

Eisenhowerjevemu predlogu, da bi obrambno ministrstvo dobilo širša pooblastila

Washington, 4. apr. — Eisenhower je zahteval od Kongresa zvišanje proračuna za obrambo v letu, ki se začne 1. julija, za malone 1,46 milijarde dolarjev. Predvsem gre za povečanje izdatkov za raketne izstrelke in letala ter jedrske podmornice. Bajje ZDA v tem zaostajajo za Sovjetsko zvezo. Vodstvi obeh glavnih strank sta se že izrekli za to, da morajo ZDA v tej vrsti oborožitve prehiteti SZ. Tako je podpora Kongresa glede izdatkov za ameriške oborožene sile za prihodnje leto v znesku 40,5 milijarde dolarjev baje že zagotovljena.

Eisenhower je poslal Kongresu še posebno poslanico, v kateri vztraja na reorganizaciji obrambnega

ministrstva, tako da bi dobilo širša pooblastila glede na vse panoge oboroženih sil. Eisenhower pravi v njej, da ta reorganizacija ne pomeni združitve ali odprave poveljstva vojske, mornarice in letalstva.

Uresničenju Eisenhowerjevega predloga o reorganizaciji oboroženih sil pa nasprotujeta dve vplivni skupini. Vrhovni poveljniki vojske, letalstva in mornarice ne odobravajo zamisli, da bi njihovi štabom vzele operativne pristojnosti in da bi se spremenili v tehnične organe enotnega poveljstva. Tudi velik del članov Kongresa ima dve nujni pripombi. Predvsem nasprotuje zahtevi, naj bi dobil minister za narodno obrambo pravico do nadzorstva nad strateškim planiranjem, oboroženimi silami in raziskavami v vojne namene. S tem bi se namreč v nasprotju s sedanjo prakso okrepila oblast enega človeka, kar bi utegnilo biti nevarno ameriškega parlamentarnemu sistemu. Drugi mnogo hujši odpor je nastal spričo zahteve, naj bi na obrambnega ministra prenesli od-

Konjunktura ali utvara

Ugibanja o vplivu ameriške gospodarske depresije na razvoj zahodnonemškega gospodarstva

Bonn, 4. apr. (Tanjug). Minister za gospodarstvo Erhard se je vrnil iz ZDA. Zdej so v zahodnonemških političnih in gospodarskih krogih spet oživele razprave o tem, ali bo gospodarska kriza v Ameriki vplivala tudi na razmere v Zahodni Nemčiji. Erhard meni, da se to ne bo zgodilo. Vprašanje pa je v tem, ali bo ostala ta dežela, katere gospodarstvo je v največji meri odvisno od izvoza, neprizadeta, če se bo gospodarska kriza v ZDA in drugih deželah še bolj razširila.

Gospodarski krogi so že s skrbjo ugotovili, da je naročil iz tujine čedalje manj. V primerjavi s preteklim letom jih je letos za 8% manj, zlasti pa v industriji jekla, ki je že morala omejiti proizvodnjo. Tudi v premetovni industriji čutijo prve posledice gospodarske krize v drugih deželah. V skladi-

ščih se je nabralo že nad 8 milijonov ton premoga.

Na drugi strani pa menijo, da se deželi spričo njene tehnične usposobljenosti in trdnega finančnega položaja ni treba bati gospodarske krize. Njen konjunktorni razvoj še ni zaključen in notranji trg bo zlahka prevzel blago, ki ga ne bo moč izvoziti. Depresijo v svetovnem obsegu naj bi Zahodna Nemčija celo izkoristila, da bi utrdila že doseženo raven proizvodnje, zaposlenosti in standarda.

Javnost pa sprejema takšne in podobne kalkulacije s precejšnjim nezaupanjem, saj je bojazen pred morebitnimi gospodarskimi težavami čedalje bolj očitna. Tudi delovni spori med delavci in delodajalci kažejo, da gospodarski položaj dežele ni tako ugoden, kakor mislijo nekateri krogi.

Kitajski prostovoljci so v smislu odločitve vlade v Pekingu umikajo iz Severne Koreje. Korejci jim prirejajo ob odhodu prisrčne poslovilne manifestacije

Batistove težave

s Castrovimi uporniki na Kubi

New York, 4. apr. (Reuter). — Upor na Kubi se naglo širi. Uporniki so blokirali vse prometne zveze med pokrajino Oriente in ostalo deželo. To je prva faza Castrove »totalne vojne« proti predsedniku Batisti. Vladne čete še nadalje nadzorujejo Santiago, kjer je sicer mirno. V mestu primanjkuje hrane, vendar sodijo, da ima večina ljudi, ki so pričakovali splošno stavko, nekaj živeža na zalogi.

Pri Barocol na vzhodnem rtu Ostua je prišlo do hudih bojov. Uporniki so zasedli vojašnico. V bojih je padlo mnogo vojakov, pa je bilo tudi ranjenih ali ujetih.

Razen Castrovega uporniškega gibanja pa je na Kubi še ena organizacija, ki se bori proti Batisti v Sierra de Escandrel, v pokrajini Las Villas. To organizacijo so ustanovili študentje kubanskih univerz in je v marcu napadla predsedniško palačo v Havanu.

Medtem je dominikanska vlada poslala Batisti 5 letal z orožjem in strelivom. ZDA so namreč nepričakovano ustavile dobavo 2000 pušk, za katere je zaprosil.

Predsednik kubanske vlade Gonzalo Guel je danes upornikom ponudil amnestijo, če se vdajo. Splošne volitve, je dejal, pomenijo edini izhod iz sedanjega položaja. Vlada jih je odložila le »na zahtevo opozicije« do 3. novembra. Pripravljena je privolitvi, da bi jih nadzorovala OZN. Dalje je dejal, da je bila vlada »zaradi sabotaže opozicijskih skupin prisiljena poseči po represivnih ukrepih, da bi zaščitila ameriške in druge tuje koristi v deželi.«

Nehrujevi odgovori

New Delhi, 4. apr. (Tanjug). Indijski premier Nehru je danes na tiskovni konferenci izjavil, da bi bilo zaželjeno, da bi k razgovoru na najvišji ravni pritegnili tudi nekateri dežele, ki niso vezane na vojne bloke, ker bi bila njihova navzočnost najbrž koristna. Pozdravlja je sovjetski sklep o opustitvi atomskih poskusov in pozval tudi druge dežele, naj bi se odpovedale poskusom.

O jedrski oborožitvi Zahodne Nemčije je Nehru dejal, da je to korak, ki nasprotuje popuščanju mednarodne napetosti, pač pa lahko vodi k poslabšanju položaja. Govorec o indijskih odnosih z drugimi deželami, je Nehru med drugim rekel, da je Indija zelo zainteresirana na rešitvi alžirskega vprašanja, glede dogodka v Indoneziji pa je dejal, da nima nihče pravice vmešavati se vanje.

AMERIŠKA POMOČ SUDANU

Kartum, 4. apr. (Reuter). Sudan in ZDA sta sklenili sporazum o ameriški pomoči za izgradnjo cest, vodnjakov in na pol pušćavskih krajih ter za pospeševanje kmetijske. Podrobnosti bo proučila misija strokovnjakov, ki bo v kratkem prispela iz ZDA v Sudan. Predsednik sudanske vlade Kalli je v zvezi s to pomočjo izjavil, da ta pomoč ne bo vezana na politične ali vojaške pogoje.

Kašmirsko vprašanje

in stališči Indije in Pakistana do predlogov predstavnika Varnostnega sveta OZN Grahama

New Delhi, 4. apr. (Tanjug). V New Delhiju so objavili poročilo predstavnika Varnostnega sveta OZN Grahama o razgovorih, ki jih je imel januarja in februarja s predstavnikoma indijske in pakistanske vlade o kašmirskem vprašanju.

Graham predlaga, naj bi se pakistanske čete umaknile z zasedenega ozemlja Kašmira, ki naj bi prišlo pod upravo »lokalnih oblasti« pod nadzorstvom komisije OZN, na pakistansko stran meje s Kašmirom naj bi prišle čete OZN, predsednika indijske in pakistanske vlade pa naj bi čimprej začela pogajanja pod pokrovitel-

stvom OZN. Graham predlaga tudi plebiscit ter poziva Indijo in Pakistan, naj ne kršita mirovne d.

Graham pravi, da je Pakistan v načelu sprejel te predloge, medtem ko je Indija sporočila, da se ne more strinjati s tem osnutkom, ker »ne upošteva, da je Pakistan protizakonito zasedel indijsko ozemlje, kar je po mnenju Indije bistveno vprašanje«. Indija sodi, da je to ozemlje integralni del Indije in da temeljito omejnjeni predlogi na napačen nazoriranju, »da je Kašmir ozemlje brez lastnika.«

KADAR STAVKA USTAVI ŽIVLJENJE V PARIZU

Tegobe gospoda Duranda

(Od našega dopisnika)

Pariz, aprila

Gospod Durand je vstal davi 1. aprila ob šestih, kar se mu že dolgo ni pripetilo. Toda danes stavlja tudi podzemeljska železnica in avtobusi, od Neuville Montagne do Bulvarja Hausman pa moraš hoditi dobri dve uri. Na srečo električnega toka niso izključili. Segel je po električnem brivskem aparatu in se že do po-

Iz vsega sveta

ZAD

LETALA IZ SZ

Kairo, 4. aprila. Združene arabske države so sklenile z ZSSR sporazum o nakupu reakcijskih letal sovjetske proizvodnje »TU-104«. Letala bodo uporabljena v civilnem letalstvu. Več pilotov iz ZAD se že šola v Sovjetski zvezi, kjer se bodo naučili upravljati s temi letali, ki dosežejo 1000 km hitrosti na uro.

ZDA

TORNADO V TEKSASU

New York, 4. apr. (AP). Nekatero letno dele ZDA je zajelo hudo neurje. V Teksasu je divjal tornado, ki je trčil v civilno letalstvo. Več pilotov iz ZAD se že šola v Sovjetski zvezi, kjer se bodo naučili upravljati s temi letali, ki dosežejo 1000 km hitrosti na uro.

CIKLON NA PACIFIKU

San Francisco, 4. apr. (Reuter). — V višarju in poplavi na obali Kallifornije je dosegel izobilje življenja v letu. Smotno škodo, ki jo je povzročila, običajno v več milijonov dolarjev. Ob obali San Franciscu so dosegle valovi tudi do 10 m višine. Odonoed so večerjali sestili okrog 5000 ljudi, nadaljnjih 8000 ljudi.

Na Brabantu poročajo, da je v ciklonu, ki je v terek divjal ob avstralski obali nad mestom Bowenom, ostalo brez strehe na stotine ljudi. Ciklon je podrl več sto hiš in uničil 70 farm v okolici mesta.

SPANJA

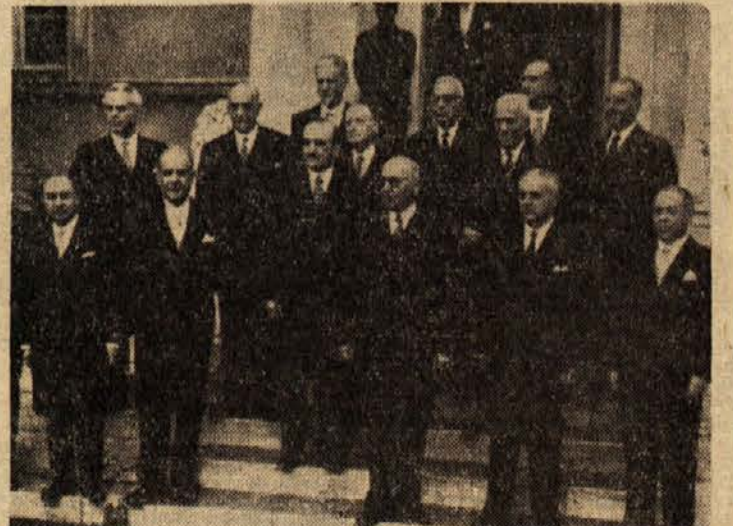
NEMCEM BODO VRNILI PO VOJNI ZAPLENJENO PREMOZENJE

Madrid, 4. apr. (Reuter). Zahodnonemški sunani ministri Brentano je seden dni v Madridu, kjer se bo mudi loženosti skleniti sporazum o vrnitvi španjlskega premoženja, ki so ga v vojni zaplenili po drugi svetovni razumi. Opazovalci menijo, da bo sporazum prispeval k tesnejšim stikom med obema deželama.

SZ

NOVE ZELEZNIŠKE PROGE

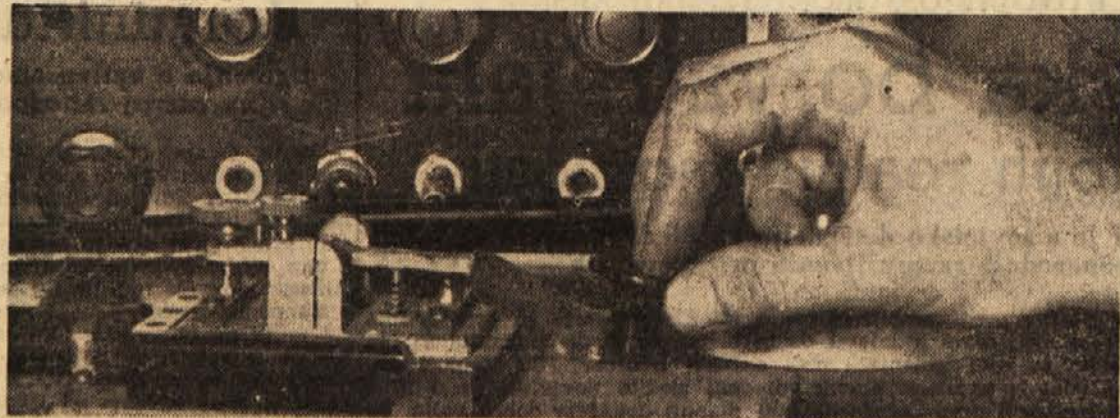
Krasnojarsk, 4. apr. Te dni so začeli graditi zadnji odsek južnosibirske železnice, ki bo vezala Abakan z Tajdograjeno, bodo lahko izkoriščali bogate rudnike premoga, plemenitih kovin, gorčice in velike, zelo plodne meje. Hkrati so začeli graditi železnotransibirski magistralski, ki leži ob Jeniseju, kjer bodo zgradili ogromno hidrocentralo.

Sedanja uradniška vlada v Grčiji pod vodstvom starega politika Georgakopulosa

Akcija Zveze radioamaterjev Jugoslavije

»Mreža pripravljenosti« kliče...

SOS... SOS... kliče Salunje severno od Mostarja... Življenje v nevarnosti... SOS!!!

Neznani amater samotne vasice sredi gozdov je neumorno klical na pomoč. Le še nekaj ur in življenja mladega Jovice bi bilo konec.

Gospodarske vesti

V Jugoslaviji imamo 158 velikih industrijskih podjetij z nad tisoč delavci. Industrijska podjetja, ki zaposlujejo nad tisoč delavcev, lahko štejejo med velika podjetja.

Povezava našega električnega prenosnega omrežja z inozemstvom. Do letošnjega leta je bilo naše električno prenosno omrežje praktično povezano le s sosedno Avstrijo.

Naša podjetja bodo letos izvozila industrijske in energetske naprave v vrednosti deset milijonov dolarjev

Naši proizvajalci bodo letos izvozili v dežele Srednjega in Bližnjega vzhoda, v Južno Ameriko in dežele Vzhodne Evrope industrijske in energetske naprave v skupni vrednosti kakih 10 milijonov dolarjev.

Te kupčije, ki jih je sklenilo v imenu jugoslovanskih proizvajalcev poslovno združenje za projektiranje, izgradnjo ter prodajo energetskih in industrijskih naprav in opreme »Ingras«, so dvakrat večje od dobav teh jugoslovanskih proizvodov v letu 1957 ali štirikrat večje od dobav v letu 1956.

Večino industrijske in energetske opreme in približno polovico vse vrednosti bomo dobavili Indiji, Pakistanu in Burmi. Naša podjetja »Rade Končar«, »Litostroj«, »Metalna« in druga bodo dobavila celotno opremo za hidroelektrarno Gujran Bala v Pakistanu, nadalje kakih 10 jeklenih mostov za Indijo, ki jih bodo izdelala skupaj podjetja »Djuro Djaković«, »Metalna«, Tovarna mostov v Nišu in nekatera druga podjetja »Litostroj« pa bo izvozilo večje količino industrijskih žerjavov za indijska podjetja in železnice.

Oči vseh vaščanov so bile uprte v »letečega« rešitelja. Iznenada se je od letala ločila črna pikica, ki se je streljal od njega razgrnila v belo kupolo padala.

Radioamaterji so čestokrat tisti, ki pomagajo v najtežjih trenutkih, in to takrat, ko odpovedo siehni klici na pomoč. Prav zato je zveza radioamaterjev Jugoslavije te dni začela s svojevrstno in smotno akcijo. Prek svojih klubov in posameznikov je organizirala obveščevalno mrežo, ki bo delovala v primeru nevarnosti elementarnih in podobnih nesreč.

Radioamaterska mreža — ki jo imenujejo »mreža pripravljenosti« — je razpredena širom po naši državi. V tej mreži bo delovalo 60 klubov, ki imajo primopredajnike. Razen klubov pa bo v tej mreži sodelovala še cela vrsta posameznikov, ki imajo na svojih domovih sprejemnike.

»Mreža pripravljenosti« bo stopila v akcijo v primeru kakršne koli nesreče ali kadar je ogroženo življenje ljudi oziroma njihovega premoženja.

Za kraje, kjer nimajo niti lastnih radioamaterskih klubov niti posameznikov radioamaterjev, so pripravili prenosne radiooddajne postaje. Te postaje bodo prenesene na mesto nesreče z letalom ali pa jih bodo vrgli s padali.

Pomoč radioamaterske mreže bo še zlasti prišla v poštev v primerih elementarnih nesreč, kjer so čestokrat prekinjene vse telefonske in druge zveze.

Zveza radioamaterjev je za svojo »mrežo pripravljenosti« doletela tudi posebno valovno dolžino. Podobne mreže imajo že po vseh drugih evropskih državah. Tako se bo s svojo mrežo pripravljenosti tudi naša radioamaterska zveza vključila v mednarodni sistem obveščevanja.

Radioamaterska zveza Slovenije bo imela na svojem teritoriju deset primopredajnih postaj, ki bodo sistematično razvrščene po vseh krajih naše republike. Tudi slovenska radioamaterska zveza bo v kratkem zgradila več prenosnih radijskih postaj, ki jih bodo lahko prenesli na kraj nesreče.

Radioamaterska zveza Slovenije pa bo v svojo mrežo vključila tudi gorsko reševalno službo, kateri bo s pomočjo radioamaterjev delo nedvomno močno olajšano.

V kratkem bo »mreža pripravljenosti« po vsej naši državi pričela delovati. Načrt vseh primopredajnih postaj je Radioamaterska zveza Jugoslavije že dokončno izgotovila.

Na beograjskem sejmišču bo letos več zanimivih gospodarskih prireditev. Direktorica Beograjskega velesejma inž. Olga Divac je v pogovoru z beograjskim dopisnikom »Ljudske pravice« poudarila značaj in pomen teh prireditev.

V letu 1958 bo Beograjski velesejem svojo dejavnost izpopolnil še z eno prireditvijo mednarodnega značaja. Razen mednarodnega velesejma tehnike in tehničnih dosežkov bo od 26. aprila do 25. maja v Beogradu prvi mednarodni velesejem obrti, ki ga organizirata Zveza obrtnih zbornic FLRJ in Beograjski velesejem. Prvi mednarodni velesejem obrti bo specializiran velesejem obrti bo prikazane vse obrtne dejavnosti, sodelovala pa bodo tudi industrijska podjetja, ki izdelujejo orodje, stroje in nepridružitvene potrebščine za obrt. Po svojem programu in značaju naj bi bil ta velesejem podoben znanima velesejmoma za obrt v Münchenu in Florenci.

Na tem velesejmu bo posvečena pozornost zlasti prikazovanju izdelkov domače dejavnosti, da bi omogočili večjo in boljko prodajo teh izdelkov na tujih trgih.

»Kako je z izvozom naših obrtniških izdelkov?« »Naši obrtniški izdelki« je odgovorila direktorica inž. Divac, »bi lahko bili pomembna postavka v našem izvozu. Da tega doselej nismo dosegli, je kriva slaba opremljenost obrtnih organizacij. Zato bodo v posebnem delu prvega mednarodnega velesejma obrti razstavljala industrijska proizvodna podjetja, ki izdelujejo tehnično opremo za obrtništvo. To je priložnost za naše obrtniške organizacije, da se preskrbe s potrebnimi stroji, orodjem in aparati, in sicer na najhitrejši in najboljši način. Razen tega bo ta del velesejma mnogo pripomogel, da se bodo naši proizvajalci seznanili tudi z novimi tehničnimi dosežki. V tem pogledu pričakujemo, da bo začela naša obrt izdelovati tudi izdelke, ki jih še zmerom uvažamo in ki bi jih lahko celo izvažali.«

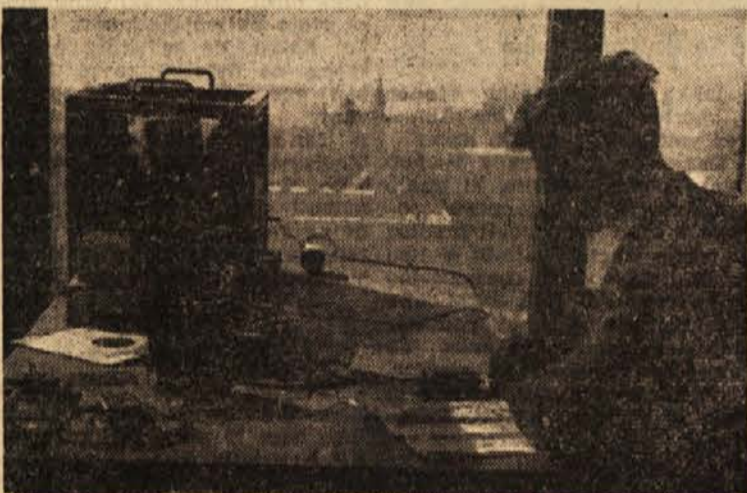
»Nedvomno bo tudi propagandna vloga velesejma za zbiranje novih kadrov velika. Ali je predvideno v tem pogledu kaj posebnega?« »Mnogim našim obrtnim dejavnostim primanjkuje kadrov. Nekatera so v tem pogledu v takšnem položaju, da lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih docela odmrli. Obrtne zbornice bodo skupaj z drugimi družbenimi organizacijami na primeren način seznanile mlade ljudi s posameznimi obrtnimi, da bi se lažje odločili, ko bodo izbirali svoj bodoči poklic. Naši gradbeni obrtniki primanjkuje ne samo kadrov, marveč dela tudi na zelo nesodoben način, kar se zlasti pozna v uporabi gradiva. Na velesejmu bo posvečena pozornost tudi gradbeni obrti. Prikazani bodo novi gradbeni izdelki in njihova prednost v tehničnem pogledu, kakor tudi glede ekonomičnosti.«

ki bodo sistematično razvrščene po vseh krajih naše republike. Tudi slovenska radioamaterska zveza bo v kratkem zgradila več prenosnih radijskih postaj, ki jih bodo lahko prenesli na kraj nesreče.

Radioamaterska zveza Slovenije pa bo v svojo mrežo vključila tudi gorsko reševalno službo, kateri bo s pomočjo radioamaterjev delo nedvomno močno olajšano.

V kratkem bo »mreža pripravljenosti« po vsej naši državi pričela delovati. Načrt vseh primopredajnih postaj je Radioamaterska zveza Jugoslavije že dokončno izgotovila.

T. F.

BEOGRAJSKI VELESEJEM V LETOSNEM LETU

Prvikrat — mednarodni velesejem obrti

Pogovor našega dopisnika z direktorico Beograjskega velesejma ing. Olgo Divac

Na beograjskem sejmišču bo letos več zanimivih gospodarskih prireditev. Direktorica Beograjskega velesejma inž. Olga Divac je v pogovoru z beograjskim dopisnikom »Ljudske pravice« poudarila značaj in pomen teh prireditev.

V letu 1958 bo Beograjski velesejem svojo dejavnost izpopolnil še z eno prireditvijo mednarodnega značaja. Razen mednarodnega velesejma tehnike in tehničnih dosežkov bo od 26. aprila do 25. maja v Beogradu prvi mednarodni velesejem obrti, ki ga organizirata Zveza obrtnih zbornic FLRJ in Beograjski velesejem. Prvi mednarodni velesejem obrti bo specializiran velesejem obrti bo prikazane vse obrtne dejavnosti, sodelovala pa bodo tudi industrijska podjetja, ki izdelujejo orodje, stroje in nepridružitvene potrebščine za obrt. Po svojem programu in značaju naj bi bil ta velesejem podoben znanima velesejmoma za obrt v Münchenu in Florenci.

Na tem velesejmu bo posvečena pozornost zlasti prikazovanju izdelkov domače dejavnosti, da bi omogočili večjo in boljko prodajo teh izdelkov na tujih trgih.

»Kako je z izvozom naših obrtniških izdelkov?« »Naši obrtniški izdelki« je odgovorila direktorica inž. Divac, »bi lahko bili pomembna postavka v našem izvozu. Da tega doselej nismo dosegli, je kriva slaba opremljenost obrtnih organizacij. Zato bodo v posebnem delu prvega mednarodnega velesejma obrti razstavljala industrijska proizvodna podjetja, ki izdelujejo tehnično opremo za obrtništvo. To je priložnost za naše obrtniške organizacije, da se preskrbe s potrebnimi stroji, orodjem in aparati, in sicer na najhitrejši in najboljši način. Razen tega bo ta del velesejma mnogo pripomogel, da se bodo naši proizvajalci seznanili tudi z novimi tehničnimi dosežki. V tem pogledu pričakujemo, da bo začela naša obrt izdelovati tudi izdelke, ki jih še zmerom uvažamo in ki bi jih lahko celo izvažali.«

»Nedvomno bo tudi propagandna vloga velesejma za zbiranje novih kadrov velika. Ali je predvideno v tem pogledu kaj posebnega?« »Mnogim našim obrtnim dejavnostim primanjkuje kadrov. Nekatera so v tem pogledu v takšnem položaju, da lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih docela odmrli. Obrtne zbornice bodo skupaj z drugimi družbenimi organizacijami na primeren način seznanile mlade ljudi s posameznimi obrtnimi, da bi se lažje odločili, ko bodo izbirali svoj bodoči poklic. Naši gradbeni obrtniki primanjkuje ne samo kadrov, marveč dela tudi na zelo nesodoben način, kar se zlasti pozna v uporabi gradiva. Na velesejmu bo posvečena pozornost tudi gradbeni obrti. Prikazani bodo novi gradbeni izdelki in njihova prednost v tehničnem pogledu, kakor tudi glede ekonomičnosti.«

»Nedvomno bo tudi propagandna vloga velesejma za zbiranje novih kadrov velika. Ali je predvideno v tem pogledu kaj posebnega?« »Mnogim našim obrtnim dejavnostim primanjkuje kadrov. Nekatera so v tem pogledu v takšnem položaju, da lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih docela odmrli. Obrtne zbornice bodo skupaj z drugimi družbenimi organizacijami na primeren način seznanile mlade ljudi s posameznimi obrtnimi, da bi se lažje odločili, ko bodo izbirali svoj bodoči poklic. Naši gradbeni obrtniki primanjkuje ne samo kadrov, marveč dela tudi na zelo nesodoben način, kar se zlasti pozna v uporabi gradiva. Na velesejmu bo posvečena pozornost tudi gradbeni obrti. Prikazani bodo novi gradbeni izdelki in njihova prednost v tehničnem pogledu, kakor tudi glede ekonomičnosti.«

»Nedvomno bo tudi propagandna vloga velesejma za zbiranje novih kadrov velika. Ali je predvideno v tem pogledu kaj posebnega?« »Mnogim našim obrtnim dejavnostim primanjkuje kadrov. Nekatera so v tem pogledu v takšnem položaju, da lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih docela odmrli. Obrtne zbornice bodo skupaj z drugimi družbenimi organizacijami na primeren način seznanile mlade ljudi s posameznimi obrtnimi, da bi se lažje odločili, ko bodo izbirali svoj bodoči poklic. Naši gradbeni obrtniki primanjkuje ne samo kadrov, marveč dela tudi na zelo nesodoben način, kar se zlasti pozna v uporabi gradiva. Na velesejmu bo posvečena pozornost tudi gradbeni obrti. Prikazani bodo novi gradbeni izdelki in njihova prednost v tehničnem pogledu, kakor tudi glede ekonomičnosti.«

»Nedvomno bo tudi propagandna vloga velesejma za zbiranje novih kadrov velika. Ali je predvideno v tem pogledu kaj posebnega?« »Mnogim našim obrtnim dejavnostim primanjkuje kadrov. Nekatera so v tem pogledu v takšnem položaju, da lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih docela odmrli. Obrtne zbornice bodo skupaj z drugimi družbenimi organizacijami na primeren način seznanile mlade ljudi s posameznimi obrtnimi, da bi se lažje odločili, ko bodo izbirali svoj bodoči poklic. Naši gradbeni obrtniki primanjkuje ne samo kadrov, marveč dela tudi na zelo nesodoben način, kar se zlasti pozna v uporabi gradiva. Na velesejmu bo posvečena pozornost tudi gradbeni obrti. Prikazani bodo novi gradbeni izdelki in njihova prednost v tehničnem pogledu, kakor tudi glede ekonomičnosti.«

»Nedvomno bo tudi propagandna vloga velesejma za zbiranje novih kadrov velika. Ali je predvideno v tem pogledu kaj posebnega?« »Mnogim našim obrtnim dejavnostim primanjkuje kadrov. Nekatera so v tem pogledu v takšnem položaju, da lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih docela odmrli. Obrtne zbornice bodo skupaj z drugimi družbenimi organizacijami na primeren način seznanile mlade ljudi s posameznimi obrtnimi, da bi se lažje odločili, ko bodo izbirali svoj bodoči poklic. Naši gradbeni obrtniki primanjkuje ne samo kadrov, marveč dela tudi na zelo nesodoben način, kar se zlasti pozna v uporabi gradiva. Na velesejmu bo posvečena pozornost tudi gradbeni obrti. Prikazani bodo novi gradbeni izdelki in njihova prednost v tehničnem pogledu, kakor tudi glede ekonomičnosti.«

Nadzorstvo nad cenami

Pred uveljavljanjem odloka o nadzorstvu nad cenami je v obdobju januar-februar letošnjega leta manjše število industrijskih podjetij nekoliko zvišalo cene nekaterih proizvodov. Za to zvišanje v glavnem ni bilo utemeljenih razlogov, marveč so si hoteli zagotoviti večje dohodke. Pri tem je treba poudariti, da takrat še niso bili predpisani vsi instrumenti razdelitve dohodka v podjetjih in z zvišanjem cen so si hoteli posamezna podjetja unaprej zagotoviti ustrezne dohodke.

Odlok o nadzorstvu nad cenami predvideva, da morajo podjetja pravočasno prijaviti nameravane zvišanje cen s svojim združenjem in pristojnim organom. To velja za vse tiste primere zvišanja cen, do katerih je prišlo od 1. januarja do uveljavljanja odloka. To pomeni, da so bila podjetja dolžna prijaviti kolikor seveda cen niso spet znižala na raven iz lanskega leta, ko so spoznala, da ta ukrep ni bil upravičen. Lahko rečemo, da je odlok o nadzorstvu nad cenami ugodno vplival na trg, ker mu je sledila večja odgovornost gospodarskih organizacij glede cen.

Posamezna podjetja, ki so nameravala zvišati cene so ta namen opustila. Tako so storila na primer v tekstilni industriji tovarna »Olga Ban« v Pulju, Mariborska tovarna volnenih tkanin in tekstilna industrija v Orlovslavi; v lesni industriji tovarna pohištva »Stol« v Kamniku; v kovinski industriji tovarna »Petar Drapšin« itd. Največ podjetij, ki so pred uveljavljanjem odloka o nadzorstvu nad cenami zvišala cene nekaterih proizvodov, jih je spet znižalo na cene iz decembra lanskega leta. V nekaterih primerih pa so posamezna podjetja obdržala zvišane cene, kar so ugotovili organi tržne inšpekcije. Tako na primer je zvišala osižeška tovarna perila ceno svile za perilo »Emona« od 310 na 380 din, enake tiskane svile pa od 430 na 500 din; tovarna »Filip Kljajić« v Beogradu je zvišala cene boks za 600 do 700 din pri kilogramu in obdržala cene tudi po uveljavljanju odloka; tovarna pohištva »Budućnost« v Subotici je zvišala cene kombiniranih omar in jih obdržala tudi po uveljavljanju odloka.

Te in manjše število drugih tovarnih proizvajalcev pred uveljavljanjem odloka o nadzorstvu nad cenami svoje izdelke po zvišanih cenah in jih prodajajo še zdaj. Dogaja se tudi, da nekatera industrijska podjetja na razne načine izvajajo predpise o nadzorstvu nad cenami, bodisi da poslabšajo kakovost svojih izdelkov in jih prodajajo po isti ceni ali pa spremene samo ime nekaterih svojih izdelkov, njihova kakovost pa ostane ista. Sprememba imena je v takšnih primerih edini razlog za zvišanje cen. Naj omenimo nekaj takšnih primerov.

»Catekov« robec se je imenoval »Jela« zdaj pa se imenuje »Piroška«. »Jela« in »Piroška« se prav nič ne razlikujeta, cene pa so različne. »Jela« je stala 225, »Piroška« pa stane 245 din. »Dugata Resa« je preimenovala svoje tkanine »Drava« v »Darko« in zdaj jih pod tem imenom prodaja približno za 20 din pri metru draže. Tovarna »Mura« v Murški Soboti izdeluje srajce, ki so približno za 5 cm ožje od predvidenega standarda, prodaja pa jih po istih cenah.

V takih primerih gre za posredno zvišanje cen po očitkih, ki ga tovarne prekrivajo ali s spremembo imena ali pa s poslabšanjem kakovosti. Konec koncev pa gre le za zvišanje cen. Takšen način »prilagojevanja« nadzorstvu nad cenami pač ni v čast tem podjetjem, ki pa jih je, kot rečeno, malo.

Vpogled v cene trgovine na debelo kaže, da so nekatera podjetja pred uveljavljanjem odloka o nadzorstvu nad cenami zvišala cene svojih izdelkov, in sicer v glavnem v mejah podražitve blaga v tovarnah, od katerih se preskrbujejo. Bilo je samo nekaj izjem, ko so zvišali cene v veletrgovini zunaj teh meja. Treba pa je poudariti, da te podražitve tako v tovarniških kakor tudi v veletrgovinskih cenah niso vplivale na prodajo na drobno, kar je razveseljivo. Hkrati to dokazuje, da še ni pozno, da ta industrijska in veletrgovinska podjetja znižajo cene ne glede na to, da so jih zvišala pred uveljavljanjem odloka o nadzorstvu nad cenami. To potrošniki od njih pričakujejo.

Ni treba posebej poudariti, kako zelo škoduje našemu gospodarstvu neupravičeno in samovoljno navijanje cen. Cilj nadzorstva nad cenami ni preprečiti vsake premike v cenah, ki so sad objektivnih odnosov na trgu. Trg bo vplival na cene tudi v prihodnje, ker je to neogibno in pozitivno. Nadzorstvo nad cenami pa naj odkriva probleme in vzroke, zakaj lahko pride do zvišanja cen, da bi se z njihovo pravočasno odstranitvijo omilili nevarnosti podražitve. Nadzorstvo nad cenami naj bo tudi instrument za odstranitev raznih subjektivnih činiteljev in samovoljnih sklepov posameznih podjetij, da spremene cen svojih proizvodov čeprav ima lahko to za trg in živiljski standard pozitivne posledice. Zato je nerazumljivo, kako so mogli organi upravljanja in zbori proizvajalcev dopustiti, da v njihovih izdelkih oziroma komunah izvajajo takšen ukrep, ki je v naših sedanjih razmerah nujno potreben.

Zato bi morali organi upravljanja in zbori proizvajalcev bolj paziti na uveljavljanje odloka in se boriti proti takšnim in podobnim pojavom.

D. Vuković

POBUDA STROKOVNEGA ZDRUŽENJA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV LRS

Družbena kmetijska gospodarstva si postavljajo trdne proizvodne in ekonomske temelje

V Sloveniji je 175 družbenih kmetijskih organizacij, od teh je 147 posestev in 28 ustanov. Naloga teh organizacij je, da postanejo proizvodna kmetijska podjetja in tako gospodarsko začnejo kmetijstva v republiki.

Ze v začetku letošnjega leta se je začela po vseh naših kmetijskih posestvih obsežna in vsestranska akcija za sodobnejšo proizvodnjo, naprednejšo organizacijo in višjo produktivnost. Strokovno združenje kmetijskih gospodarstev LRS v Ljubljani, ki je pobudnik te akcije, je storilo organizacijsko in materialno vse, da bo to delo res uspelo. Združenje je že dve leti zbiralo in v posebni publikaciji izdalo proizvodne in ekonomske podatke za vsako gospodarstvo. Tako si je bilo najbolj predeh problemov — arondacija, ki gre v zaključno obdobje. Posredstvo postajajo zakrožene proizvodne enote. Pri tem delu je sedaj povsod, pri oblastih in lastnikih, mnogo razumevanja, da se to vprašanje čim hitreje in čim bolj reši. Velika konkretna akcija pa je izdelava proizvodno-financijskih planov, ki morajo biti predvsem realna slika proizvodnje posestva, vendar tako, da je ta proizvodnja vključena s suvernicami in postavkami perspektivnega plana, kakor

gleda osebnih dohodkov te skupine. Ekonomska enota je zadolžena za celotno proizvodnjo svojega področja, vsemi proizvodnimi stroji in čistim dohodkom. Tako je zavesten in odgovoren usmerjevalec proizvodnosti. Vse to je moč izpolnjevati, če je posestvo uvedlo novi sistem ravnanja po enoti proizvodov. Tudi tu je Zdrženje našlo rešitev. Plan bo sestavljen tako, da bo vseboval vse elemente, ki so potrebni za čim bolj stvarnejšo obliko nagrajevanja na enoti proizvodnje. Pri tem ne bi upoštevali samo direktivna delovna sila, temveč tudi tehnični strokovnjaki in vodstvo podjetja, ki morajo vsi prispevati v vsem močnim, znanjem in vodenjem k višji produktivnosti.

PROIZVODNI PLAN JE PRAKTIČNO SESTAVLJEN. Proizvodni plan ima tudi svoj ekonomski in finančni izraz v zbiranju najnoviške gospodarske zakonodaje. Ko je izdelan plan, ga je moč analizirati po načelih delitve dohodka. Porabi po načelih delitve dohodka, pravnosti in poslovni stroški gospodarstva, ki so se s tem spreminjali in spet dobil realno sliko. Zaradi gosti proizvodnega procesa je v kmetijstvu v bistvu možen le celotni obratun proizvodnje. Analiza, ki smo jo omenili, pa je možna vsak čas. Proizvodstvo si je tako na jasnem glede celotnega in čistega dohodka.

Strokovno združenje kmetijskih gospodarstev v Ljubljani je na terenu formiralo ekipo inštruktorjev, od katerih miralo ekipo inštruktorjev, ki smo jo vsak zadolžen za nekaj posestev. Tako poteka delo hkrati in vsak posestevnik mora delovati in tako enotno. Nekatera gospodarstva se bodo končevala. Hkrati s planom in povsod začeli z uveljavljanjem nagrajevanja po enoti proizvodov.

IZDELAVA PROIZVODNO-FINANCIJSKI PLANOV. Na podlagi teh temeljev se je začela omenjena prelomna akcija v znamenju petletnega perspektivnega plana. Najprej je bilo treba urediti enega

ga je predložilo strokovno združenje. Zato se že v planu kažejo znaki specializacije v proizvodnji.

IZ VSEBINE DRUŽBENEGA PLANA LJUBLJANSKEGA OKRAJA

Kdo naj preseka obrtniški gordijski voz?!

Industrijska podjetja naj bi svoje izdelke popravljala v lastnih obrtniških delavnicah — Občinski ljudski odbori bodo s pravilnim obdavčevanjem pospeševali razvoj obrti

V Ljubljani se je lani v razpravah na različnih sestankih in sejah, kako izboljšati življenjsko raven, beseda najčese zatakala ob gradbeništvu, ki nikakor ne more sproti dohajati potreb mesta po novih stanovanjih, o pomanjkljivosti mestnega prometa in s tem v zvezi o urah, ki jih zamujajo delavci in uslužbenci, ko čakajo pred zapornicami z vozili cestnega prometa vred, ter o dragih uslugah nekaterih obrti. Te panoge našega gospodarstva in še nekatere lahko najbolj otipljivo in neposredno izboljšujejo našo življenjsko raven, zato jim družbeni plan ljubljanskega okraja posveča še posebno skrb. Poglejmo na kratko, za koliko se bo dejavnost v gradbeništvu, prometu in obrti že letos pomaknila naprej.

KJE SE GRADNJA STANOVANJ NAJČESE ZATAKA?

Družbeni plan ljubljanskega okraja napoveduje napredek v gradbeništvu s številskimi takole: v primerjavi z letom 1957 se bo letos gradbena dejavnost povečala za 9%, povprečno število zaposlenih v gradbeništvu pa bo naraslo za 7%, tako da bo v gradbeništvu zaposlenih skupno 7956 oseb. Prek 65% vseh gradbenih del bo za nova stanovanja. Samo iz stanovanjskega sklada bo šlo za stanovanja 2607 milijonov dinarjev, od tega 1651 milijonov za gradnjo stanovanj na območju Ljubljane.

Med večje gradbene objekte, ki bodo letos doraščali, lahko prištejemo: javna skladišča, klavnico in hladilnico v Zalogu, poslovne prostore Ljudske pravice in še več poslovnih zgradb. Pri naštevanih količinah denarja, namenjenega za gradnjo in števila predvidenih gradenj, naj omenimo, da

V čakalnici Zdravstvenega fonda ljubljanske univerze

RAZPRAVA O OSNUTKU ENOTNEGA PRAVILNIKA ZA KREDITIRANJE STAOVANJSKE GRADITVE

Kredite le za racionalno gradnjo stanovanj

Gre za zagotovitev kar največ zdravih in ekonomskih stanovanj — Zato bo, kot kaže moč uporabljati sredstva kreditnih skladov le za nujno potrebna gradbena in obrtniška dela

Koordinacijski odbor predstavnikov skladov za zidanje stanovanjskih hiš v območju Ljubljane je imel v četrtek sejo, ki so se je udeležili vsi predsedniki upravnih odborov kreditnih skladov in predsednik občinskih svetov za stanovanjske zadeve. V razpravi je bil osnutek novega enotnega pravilnika za kreditiranje stanovanjske graditve.

Ljubljanske občine sicer že imajo take pravilnike, ki pa jih je treba popraviti in prilagoditi tako spremembam predpisov kakor tudi nedavnim sklepom osrednjega posvetovanja Stalne konference mest. Pri sestavi novega enotnega pravilnika, ki bo še predložen upravnim odborom kreditnih skladov in občinskim ljudskim odborom v potrditev, je bila vodilna misel zagotoviti racionalno gradnjo stanovanj in omogočiti z razpoložljivimi sredstvi zgraditev čimveč zdravih in ekonomskih stanovanj. Izogibati se moramo vsakemu nepotrebnemu razkošju pri gradnji, če hočemo zagotoviti izpolnitev plana za leto 1958, ki obsega zgraditev 1500 novih stanovanjskih enot. V gornjem smislu pa lahko vplivajo na gradnjo predvsem tisti organi, ki dajejo kredite in ta namenn. Zato določa predlog pravilnika, da se dajejo posojila iz kreditnih skladov samo za zidanje takih stanovanjskih zgradb, ki bodo v skladu s priporočili občinske ljudske

V Laščah bodo spet zapeli

Pred leti so se zaradi različnih težav razšli v Velikih Laščah vsi trije pevski zbori. Kljub vedno zanimanju za tovrstno udejstvovanje jim je šele pred kratkim uspelo ustanoviti pevski zbor. Novoustanovljeni ženski pevski zbor, ki ga sestavlja dvajset žena in deklet je že začel na ustanovitvenem moškemu in mešanega pevskega zboru, saj je v Laščah precej dobrih pevcev, ki želijo sodelovati v razgibanem kulturnem življenju.

gradnji stanovanj do 60 odstotkov vseh del.

Gradbeno dejavnost bi vsakakor odločilno pospešil industrijski način stanovanjske gradnje. Družbeni plan nalaga Zavodu za stanovanjsko izgradnjo, Svetu za gradbeništvu, industriji gradbenega materiala ter projektivnim organizacijam, gradbenim podjetjem in strokovnim društvom, naj čimprej tipizirajo gradbene elemente, projektantske gospodarske organizacije pa naj že pri izdelavi projektov upoštevajo enostavnost in cenejšo gradnjo, predvsem gradnjo stanovanjskih hiš.

VEČ PROMETA IN VEČ VOZIL

Družbeni plan predvideva, da bodo vozila električne cestne železnice in druga vozila v Ljubljani in v okraju prepeljala letos

12 odstotkov več potnikov kakor lani, tovora pa za 28% več. Večji promet bo možen predvsem zaradi nakupa novih vozil. Podjetja javnega cestnega prometa predvidevajo, da bodo letos nakupila 49 tovornih avtomobilov in 11 prikolic s skupno nosilnostjo 334 ton, ter tri nove avtobuse s 126 potniškimi mesti. Zmogljivost tovornih prevoznih sredstev se bo tako povečala za 47 odstotkov, zmogljivost potniških prevoznih sredstev pa za 6%. Pomanjkljivost ljubljanskega cestnega prometa bo letos moč zdraviti predvsem s smotrnejšo organizacijo cestnega prometa in z učinkovitejšim izkoriščanjem vozil ECZ.

INVESTITORJI NAJ PRISLUHNEJO TRŽIŠČU IN PREBIVALCEM

Tudi letošnji družbeni plan ugotavlja, da obrt še vedno zaostaja za drugimi gospodarskimi panogami, čeprav gre vse več investicij za koristi družbenega standarda in čeprav stalno rastejo sredstva osebne potrošnje. Zato predvideva družbeni plan v obrti znaten napredek: obseg obrtne proizvodnje in njenih storitev naj bi se letos povečal v družbenem sektorju za 13%, v zasebnem pa za 5%. Obrtna dejavnost naj bi se najmočnejše razmahnila v stavbnih stroki. Povečala naj bi se za več kot za eno tretjino.

Letos bo povpraševanje po obrtnih storitvah še vedno večje kakor obrtniške zmogljivosti. Zato naj bi pri določanju, kje naj rastejo nove obrtne delavnice, investitorji upoštevali temeljite analize tržišča in potreb prebivalstva. Prvi korak v prizadevanjih, kako razbremeniti obrtniške delavnice za svoja osnovna dela, naj napravijo industrijska podjetja, ki naj ustanovijo svoje delavnice za popravila lastnih izdelkov. Družbeni plan priporoča, naj bi trgovska podjetja organizirala servisne delavnice pri vseh specializiranih podjetjih (pri prodajalnih tehničnih predmetov, prodajalnih obutve in konfekcije, prodajalnih športnih potrebščin itd.). Take delavnice naj bi oskrbeli tudi z domačimi deli.

KAKO POMAGATI OBRTI NA ZELENOM VEJO

Na poslovanje in nadaljnji razvoj obrti bodo nedvomno vplivale družbene obveznosti podjetij, ki jih določajo občinski ljudski odbori. Ljudski odbori naj pri določevanju družbenih obveznosti upoštevajo značaj obrtnih podjetij in delavnic, njihovo zmogljivost, potrebe in obveznosti. Izkusnje iz preteklih let so pokazale, da je pavšalno plačevanje družbenih prispevkov ugodno vplivalo na razvoj obrti in da je prav zaradi takega načina plačevanja proizvodnost v obrti narasla. Zato naj bi občinski ljudski odbori v okviru zakonskih možnosti tudi v prihodnje predpisovali družbene obveznosti čimvečjemu številu gospodarskih organizacij.

KAJ SPADA MED NUJNO POTREBNA DELA IN KAJ NE

Po predlogu pravilnika se bodo sredstva kreditnih skladov lahko uporabljala le za nujno potrebna gradbena in obrtniška dela. Med nujno potrebna obrtniška dela pa je šteti vse priključke v zidnih instalacijah, stranišče, štedilnik za enostavno kurjavo, peč v eni sobi stanovanja (ker se običajno kurji le v eni sobi) in v prostoru za kopalnico, umivalnik, ni pa šteti med nujno potrebna obrtniška dela ostalo opremo kopalnice (kad z bojljerjem), oblaganje sten, pohištvo in druge naprave v kuhinji, vidzane omar, peči v ostalih sobah in podobno. Sredstva kreditnih skladov se tudi ne bodo mogla uporabljati za telefonske in signalne naprave, za gradnjo balkonov, prostorov za shrambo koles in motornih vozil, za dvigala itd. Predvidena je tudi omejitev, da se kreditirajo gradbeni stroški le do 20 m² skupne površine kuhinje in dnevnice sobe ali jedilnega koda.

Gornje omejitve veljajo tudi za združeno gradnjo stanovanj

Prvi čemer je šteti za združeno gradnjo (bodisi v bloku ali v vrstnem sistemu) samo tiste stanovanjske objekte, ki ostanejo v družbeni lastnini. V tem primeru je predvideno, da daje kreditni sklad posojilo do celotne višine nujnih gradbenih in obrtniških del, lastna sredstva pa naj za družniki uporabijo za ostalo opremo stanovanja, n. pr. za opremo kopalnice, za peči v ostalih sobah,

Jutranje sonce je posijalo na mesto, ki pa ga skoraj ni bilo več poznati. Povsod same ruševine, podrupe in razvaline. Ceste polne zdrobljene opeke, odpadlega ometa, podrtih in tramovja. Skozi široko zevajoče razpokline si lahko gledal v ulice naravnost v stanovanja. Mnogo stropov so se udrijo in je tramovje ležalo vse navzključ. Od 1400 hiš, kolikor jih je štela takratna Ljubljana, je potres prizadel le malokateri. Zelo porušena so bila javna posojila. V stari deželni bolnišnici, ki je stala na vogalu Ajdovščine in današnje Dalmatinske ulice, so se udrijo stropi. Enaka usoda je zadela vojaško bolnišnico in skladišče na prostoru današnjega nebotičnika in Narodne banke. Na Kongresnem, današnjem Trgu revolucije, sezidani deželni dvorec je bil

Iz dni, ko se je razibala Ljubljana

Potres pred 63 leti v Ljubljani je še v živem spominu starejšega ljubljanskega rodu. Po Novem letu je padlo nenavado mnogo snega, ki je obležal dolge tedne. V nedeljo, 14. aprila 1895, je bil sončen dan. Ponoči pa, ko so ure kazale četrta na dvanajst, so Ljubljančani prisluhnili za molitveno bučanju in bobnenju. Potem se je razibala zemlja in se tako silno stresla, da so začeli pokati in hreščati zidovi in strehe, v katerih so se usili porušeni dimniki. Silen strah je prevzel prebivalstvo. Iz tisoč in tisoč gri je zadenelo kričanje in obupno klicanje na pomoč. Brez vsakega pojasnja se je vsakdo zavedal strašne resnice: potres!

Zbegani Ljubljančani so bežali iz hiš na ulice. Vsakdo je mislil le na rešitev golega življenja. Pa tudi na ulice so se neprestano rušili dimniki, opeka in kamenje. Na tisoče ljudi je taborelo na odprtih prostorih: na trgu, vrtovih, v »Zvezdi« in Tivoliju. Potresni sunki pa so se ponavljali kar naprej vse noč. Prvi, najmočnejši sunek, je trajal več kot dvajset sekund, nato pa so bili še nadaljnji, ki so jih naštel do 7. ure zjutraj petindvajset. Skoraj vsi ljudje do jutra niso bili v svojih stanovanjih. Takih beguncev je bilo več kot 20 tisoč, Ljubljana pa je imela takrat vsega 30 tisoč prebivalcev.

Jutranje sonce je posijalo na mesto, ki pa ga skoraj ni bilo več poznati. Povsod same ruševine, podrupe in razvaline. Ceste polne zdrobljene opeke, odpadlega ometa, podrtih in tramovja. Skozi široko zevajoče razpokline si lahko gledal v ulice naravnost v stanovanja. Mnogo stropov so se udrijo in je tramovje ležalo vse navzključ. Od 1400 hiš, kolikor jih je štela takratna Ljubljana, je potres prizadel le malokateri. Zelo porušena so bila javna posojila. V stari deželni bolnišnici, ki je stala na vogalu Ajdovščine in današnje Dalmatinske ulice, so se udrijo stropi. Enaka usoda je zadela vojaško bolnišnico in skladišče na prostoru današnjega nebotičnika in Narodne banke. Na Kongresnem, današnjem Trgu revolucije, sezidani deželni dvorec je bil

tako razdejan, da so ga pozneje podrti in sezidali novo palačo, današnje Univerzo. Potloplje deželne vlade, tako imenovani »rotovž«, na Novem trgu je bilo porušeno. Tudi komaj tri leta staro deželno gledališče je bilo močno poškodovano. Zelo je trpel muzej in je bil uničen velik del zbirke. Zbegani ljudje so tavali okrog in iskali za silnih hivalšč. Še najbolj varno so se počutili v lesenih zgradbah, na podih, pod kozolet in

ter napravil v novih blokih

Res je že časa da se tudi s slepega tira premakne zamudniški vlak. Kar slišimo prometnika: »Vlak na slepem tiru: ODHOD! predramil, saj je — brez zamere! In srečno pot!« —mG

Vrhnika v znamenju »Cankarjevega festivala«

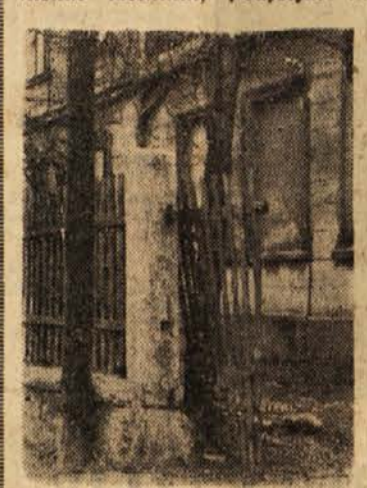
Na Vrhniki so se že začele priprave na »Cankarjev festival«, ki bo oktobra in novembra na Vrhniki. Letošnje praznično leto za Vrhničane se bo začelo že 3. maja s svečano akademijo. Dne 6. maja, na dan občinskega praznika, bodo po slavnostni seji ObLo priredili dirke mopedov. Kakor občinski praznik, tako bodo tudi vsi ostali prazniki v letošnjem letu potekali v znamenju »Cankarjevega festivala«, saj bo prav letos minilo 40 let od smrti Ivana Cankarja. Izdali bodo tudi posebno brošuro, ki bo prikazala Cankarja kot politika in umetnika. Razen tega bodo poskusili tudi obogatiti Cankarjev muzej v njegovi rojstni hiši, tako

Nova šola na Robu

Za novo šolo na Robu so sedaj načrti že izdelani. V dolgoletnih pripravah so zbrali tudi že del potrebne opeke. Sedaj čakajo, da bodo lahko začeli graditi šolsko poslopje, ki bo za otroke iz bližnje in daljnje okolice precej pomenilo, saj bodo nove šole precej krajša pot. Načrte za novo šolsko poslopje je izdelala inženjer Tanja Smid. Razen dveh razredov, kjer bo prostora za okrog 80 otrok bo v novi šoli še dvedoobno učiteljsko stanovanje, 2 dvorazni garderobi, pisarna, mlečna kuhinja in prostor za manjše prireditve.

Za letošjo podobo Ljubljane Vlak na slepem tiru! »ODHOD!«

Letošnja olepševalno-očistevalna akcija ki se te dni pospešeno odvija po vseh občini mestnega okolja Ljubljane je pri posameznih hišnih svetih, hišnih lastnikih, podjetjih in

drugih, naletela na kaj različen ali celo brez njih vseeno novouitve zgradb in ureditve njih okolja namenili znatna sredstva. Druge so pokazali vsaj dobro voljo ter s skromnimi izdatki ali celo brez njih vseeno precej lepšali svoje zgradbe. Tret-

ter napravil v novih blokih kajo na slepem tiru nemara Sliški. uspani ob »večni« tradiciji »belega« mesta in morda pričakuje pomoč »od zgoraj«. Upamo in želimo, da bi te »zaspance« vsaj naš današnji zapisnik predramil, saj je — brez zamere!

tudi v naravi čas zimskega spanja že mimo...

Kdaj so zadnjič popravljali razmajano krilo dvorišnih vrat na Vodopodni cesti (križišče s Titovo cesto), ki jih zdaj na tečajih držita samo še dva kosa žiče, najbrž tudi prebivalci te hiše ne bi mogli povedati. Toda, če jih že ne morejo ali nočejo popraviti, ali če so celo pozabili nanje, naj se vsaj zdaj spomnijo in jih odstranijo ali obnovijo. Če bi sicer takšno zanemarjanost videli kje drugje — na žalost bi takšnih »priložnosti« v Ljubljani imeli precej — bi prav gotovo obsodili: »Uh, kako slab gospodar...«

Temu bi lahko rekli »usoda«. Res, s temi našimi ljubljanskimi kočki in posodami za odpadke so — čeprav brez potrebe — velike težave. Kajti s tem, da koške razvrstijo po vseh »večjih« vogalih, preneha vsaka skrb za nje. Ne bi morda te »lepe« nava- ali celo brez njih vseeno novouitve zgradb in ureditve njih okolja namenili znatna sredstva. Druge so pokazali vsaj dobro voljo ter s skromnimi izdatki ali celo brez njih vseeno precej lepšali svoje zgradbe. Tret-

Sicer pa so kočki kar »hvalna« igračka. Tako vsaj kaže posnetek, ka ga je naš fotorepor-

Mnogo hiš je bilo v nevarnosti, da bi se zidovje samo porušilo, zlasti zato, ker se je po malem tresu še vedno tja do polja. Kmalu so bile podrtje cele ulice s tramovi, ponekod so bile zaprte celo za pešce. Potresni nesreči se je pridružil tudi deževje. Sredi maja je padel še sneg med viharjem, gromom in bliskom. Bilo je treba misliti na bolj trajno in trdno prebivališče. Obliati so se lotile gradnje lesenih barak. Postavili so jih tudi zasebniki, trgovci in banka. Ljudje so prebivali v barakah dolge mesece, mnogi še naslednje leto. Razen drugega se je oglasil še glad. Gostilne so bile zaprte, nikjer niso kuhali. Bilo je na tisoče takih, ki niso imeli kaj kuhati. Prvo pomoč za prehrano je nudila mestna občina, ki je določila v ta namen 10 tisoč goldinarjev. Seveda to ni bila izdatna pomoč. Mnogo je pomagal Dunajsko reševalno društvo, ki je razmestilo kuhinjske vozove po raznih krajih Ljubljane. Vsake tri ure so skuhali po 3500 obedov. Razen te pomožne akcije pa so bile potrebne za olajšanje bede ljubljanskega prebivalstva tudi izdatne denarne podpore, saj je znašala po potresu povzročena stavbna škoda po uradni cenitvi samo v Ljubljani več kot tri milijone goldinarjev. Na pomoč so prisloščile oblasti, mestne, deželne in državne, pa tudi zasebniki, ki je bilo več kot 600 tisoč goldinarjev. Ljubljanske šole so bile takoj po potresu zaprte, samo maturante so pozneje poklicali k relostnemu izpitu. Takrat se je izpraznila tudi kazalnica na Ljubljanskem gradu. Kaznjence so za stalno odpravili v Maribor in Gradec. R. D.

PODOBA TISOČLETNEGA RAZVOJA LIKOVNE UMETNOSTI

»APOLON«

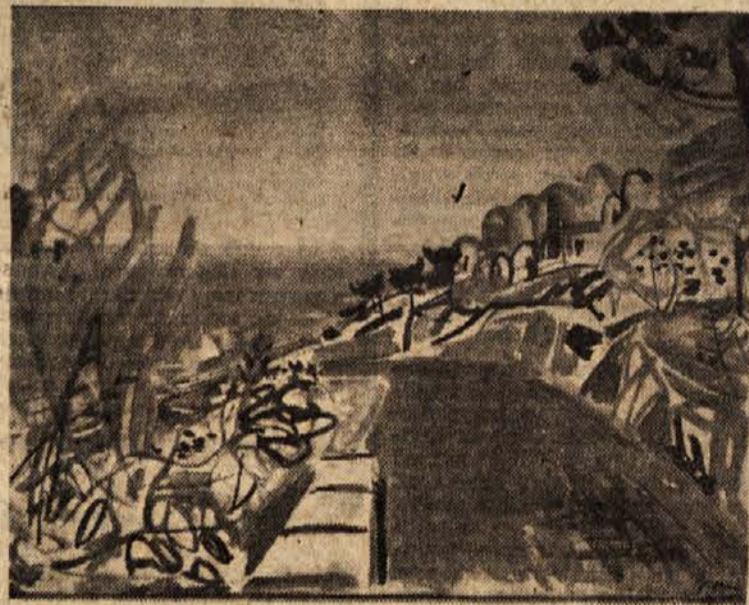
Violončelist André Navarra in dirigent Bogo Leskovic

Troje koncertov

Simfonični koncert Slovenske filharmonije (31. marca; violončelist André Navarra, dirigent Bogo Leskovic). Ne mislim pogrevati pri tej priložnosti pravde o tem, ali daje programsko vodstvo Slovenske filharmonije na svoje sporede dovolj domačih skladb ali ne, priznati pa mu je treba, da zna sestavljati privlačne sporede in da je gotovo samo pozitivno, ne le to ekonomskega, ampak tudi z umetnostno-programskega stališča. Tako sta bila na tem koncertu Stravinski in Brahms za okvir Dvořákovemu violončelskemu koncertu.

Beethovna do Brahmsa. Kakor na prejšnjem večeru prof. dr. Radoslav Hrovatin, tako je na tem prof. Janez Maticič prispeval zares dobro sestavljeno konferanso, skladbe Beethovna, Schuberta, Schumanna in Brahmsa pa so izvajali gojenci Andrej Jarc, Tomo Dražil, Ljudmila Siljan, Nuša Kregar, Vida Ratej, vsi vzorno pripravljeni. Klavirsko spremljevanje je imela prof. Maša Bohinčeva. Sicer kratki, ampak tehtni spored le žal ni dosegel tistega občinstva, ki mu je bil pravzaprav namenjen, oziroma je bilo takega (in tudi drugega) občinstva vsaj premalo.

Rafael Ajlec

Z razstave češkega slikarstva v Moderni galeriji, Jaroslav Grus: »Motiv iz Lovrana«, 1936

ČAS TERJA ZNANJE

NACRT SPLOŠNEGA ZAKONA O ŠOLSTVU

Mimo splošnih določil, ki jih vsebuje načrt zakona o šolstvu, bo izšel še poseben zakon, ki bo v podrobnostih uredil položaj strokovnih šol, prav tako bodo o strokovnih šolah izdane svoje zakone, oziroma dopolnilne uredbe posamezne republike. Prav tako se načrt zakona o šolstvu samo v načelni dotika režima študija in življenja na univerzah, visokih šolah in umetniških akademijah, tudi njihov položaj bo dokončno uredil poseben zvezi zakon.

POSEBNE ŠOLE

Načrt zakona o šolstvu točno določa primere, kdaj in za katere otroke je treba ustanoviti posebne šole, da bi vsem tistim otrokom in mladini, ki je zaostala v telesnem in duševnem razvoju, omogočil pridobitev osnovne, splošne in strokovne izobrazbe ter jo usposobil za samostojno življenje in delo. Da bi zajel kar največ defektne mladine, predvideva zakon mimo samih šol še najrazličnejše vrste ustanov pri zdravstvenih organizacijah, kakor tudi posebne oddelke pri osnovnih šolah in celo pri predšolski vzgoji, da bi tako pritegnili k izobrazbi defektne otroke tudi v tistih krajih, kjer je njihovo število premajhno, da bi lahko ustanovili posebne šole, oziroma, kjer ni možnosti, da bi si otroci odšli v mesto, kjer take posebne šole obstajajo. K temu, ki razpravljajo o vzgajanju in šolanju defektne mladine, bi bilo morda treba pripomniti, da bi moral bodoči zakon točno fiksnirati tudi obvezno vključevanje vse defektne mladine v to ali ono obliko posebnih šol, kar v načrtu zakona ni razvidno, je pa potrebno, saj oblikuje danes posebne šole sorazmerno le majhen odstotek defektne mladine.

DOPOLNILNO IZOBRAZEVANJE IN IZPOLNJEVANJE

Vsa povojna leta smo se nemalo trudili, da bi omogočili ljudem naknadno izobrazbo, oziroma da bi jim dali možnost izpolnitve njihove pomankljive šolske izobrazbe. Ta skrb pa je bila prepričana v večini primerov raznim prosvetnim društvom, amaterskim organizacijam, skratka ustanovam, ki niso bile vključene v splošni šolski sistem. Načrt zakona o šolstvu pa pojmuje izobraževanje kot vsesplošno družbeno zadevo in zato razširja dosedanj pojem »izobraževanja odraslih« v dopolnilno izobraževanje vseh, ki zaradi česar koli niso mogli po redni poti priditi do potrebne izobrazbe, hkrati pa postavlja potrebne temelje za kontinuirano izpolnjevanje splošnega strokovnega državljanstva, pa čeprav je absolutni predpisano šolo. To dopolnilno izobraževanje in izpolnjevanje mora - kot pravi načrt zakona - omogočiti strokovno izobraževanje proizvajalcev zaradi strokovne usposobljenosti in strokovnih kvalifikacij, razširjenja in izpolnjevanja strokovne usposobljenosti, kakor tudi pridobitve višje usposobljenosti, vstevši tudi pripravo za izobraževanje na visokih šolah in fakultetah. Dalje: omogočiti državljanom, da po individualnem interesu, nagibih in potrebah razširjajo svoje izobrazbo na posameznih področjih znanosti, tehnike in kulture.

ževanje na visokih šolah in fakultetah. Dalje: omogočiti državljanom, da po individualnem interesu, nagibih in potrebah razširjajo svoje izobrazbo na posameznih področjih znanosti, tehnike in kulture.

To dopolnilno izobraževanje in izpolnjevanje ni organizacijsko omejeno, vključeno je sicer v splošni šolski sistem, vendar se oblike študija in vzroju tako široko, da obsegajo silohno možnost, ki jo že imamo v obstoječih oblikah takega izobraževanja, kot so delavske in ljudske univerze, razni tečajji in šole za kmečke in delavske mladine, centri za izobraževanje kadrov, organizacije ljudske tehnike, hkrati pa naj bi se z dopolnilnim izobraževanjem ukvarjale tudi redne šole in sicer občasno in v skladu s potrebami in željami prizadetih. Skrb za to dopolnilno izobraževanje in izpolnjevanje je prav tako kot za redno obvezno šolstvo skrb celotne družbe, občinskih in okrajnih ljudskih odborov, republikanskih in zveznih prosvetnih forumov, kakor tudi gospodarskih organizacij. Da bi na tem področju dosegli kar največje uspehe, da bi zadostili potrebam našega gospodarstva in dali državljanom ne samo teoretično, pač pa tudi praktično možnost dopolnilnega izobraževanja, predvideva načrt zakona o šolstvu možnost, da se z zakonom ljudske republike lahko določijo, da so posamezne oblike dopolnilnega izobraževanja in izpolnjevanja obvezne za določeno starostno dobo državljanov, oziroma krajev.

ZIVLJENJE IN DELO V ŠOLI

Od notranje organizacije šolskega režima in življenja na šoli je prav tako, če ne še bolj kot od samih učnih načrtov, odvisen uspeh, oziroma vzgoja in izobrazba v obsegu, ki jo predvideva načrt zakona o šolstvu in ki jo terja naše gospodarstvo in družbeno življenje sploh. Člen 37 zakonskega načrta pravi med drugim: Šola mora slasti skrbeti, da uporablja in razvija take oblike in metode učenostvarnega delovanja, ki omogočajo povezovanje procesa pridobivanja znanja z življenjem in spoznavanjem njegove družbene uporabe; da v tesni povezanosti s izvenšolskimi aktivnostmi mladine in s sodelovanjem z gospodarskimi in družbenimi organizacijami ter ustanovami uspešno učijo in po potrebi vzgajajo in izobraževajo s proizvodnim delom.

In naslednji, 38. člen: Notranje življenje in delo morata temeljiti na metodah in oblikah dela ter na notranjih odnosih, ki prispevajo: - k razvijanju iniciativ, aktivnosti kulturnega dela učencev k privzajanju samostojnega, potrepežljivega in temeljitega učenja, obdelovanju in preverjanju učnega gradiva - k odgovornemu obravnavanju problemov, ki jih prinašata šolsko delo in življenje; - k razvijanju trajne intelektualne radovednosti, samostojnosti in kritičnosti duha, kakor tudi sposobnosti za pravilno presojanje; - k razvijanju smisla in potrebe učencev o skupnem sodelovanju in medsebojnem podpi-

ge jezike, je slovenska izdaja izpopolnjena s tehtnim dodatkom (str. 295 - 365). Janez Dokler, ki je Reinachov tekst lepo prevedel, je napisal poglavje z naslovom »Metamorfoza moderne umetnosti«, dr. Fran Sijanec pa je izpopolnil francoskega avtorja tam, kjer je njegova razgledanost domalega odpovedala: obdelal je v vrsti poglavij umetnost slovenskih narodov. Ta osnovno bogati doatek, ki nadaljuje pregled likovne umetnosti prav do najnovejših pojavov, do abstrakcionizma, ali ga razširja na umetnostne dosežke Slovanov, je s stilistične plati heterogen, saj noben izmed sodelavcev nima Reinachovega pe-

resa, vzlic temu ga bo zaradi njegove pomembne vsebine pozdravil vsak bralec. Tako je Reinachov »Apolon« postal za nas bogatejši, uporabnejši in tudi pravičnejši, kakor je v originalnem tekstu. Nove so večidel tudi ilustracije, ki so bile izbrane posebej za slovensko izdajo in torej po večini niso istovetne z ilustracijami v izvirni izdaji in v drugih prevodih. Tako je slovenska izdaja »Apolona« v marsičem nova, in četudi se bo meritorna kritika zaustavila ob tej ali oni podrobnosti, ne bo mogla odrediti te knjigi pomena za povzdigo naše estetske kulture.

Kot smo že poročali, so tudi letos, 2. aprila, v okviru Tedna otroka nagradili v Beogradu najboljše mladinske književnike in ilustratorje. Na sliki nagradjeni umetniki: Aleksander Vučo, Tone Seliskar, Ela Peroci, Marija Vogelnik, Branko Čopić. Za svoje življenjsko delo je bila nagrajena Desanka Maksimović

KULTURNI MOZAIK V nekaj vrsticah...

Te dni je v Zagrebu izšel prvi izbor del Janka Kernlika v hrvaškem revodu. Založila ga je »Zora«. Na dobrih dvesto straneh sta objavljena dva znani Kernlikova povesti. »Agitator«, po »ateri je zagrebška izdaja tudi naslovljena, in pa »Jara gospoda«, na koncu pa še osem »Kmečkih slik«. Prevajalci so zapovrstjo Elza Sohaj-Cesarić, Dobriša Cesarić in Zora Pucić. Naslovni list je po-

»DOLINA MIRU« PRODANA JAPONSKI

Te dni se podpisali pogodbo o prodaji japonskega izdajatelja filma »Dolina miru«, ki je bil nagradjen v Cannesu. Naša filmska podjetja se pogovarjajo z japonsko o odkupu filmov. Lani je podjetje »Jugoslavija film« odkupilo šest celovečernih igranih filmov, ki jih bomo kmalu gledali v naših kinomatografih.

polnoma zgrešen, saj je izdelan trgovsko-konjunkturno, nima pa prave nobene zveze z duhom Kernlikove proze (izdelal Slavko Sohaj). Omeniti lahko še to, da je »Agitator« preveden in hrvaščino že pred tridesetimi leti, ko je brez označbe prevajalca izšel kot 14-16 zvezek Svetovne biblioteke založbi V. Višički in Koprivnici. Zanimiv je podatek, da so Srbi, vojvodinski seveda, Kernlika v taki meri in takoj prevajali v srbsčino kot nobenega drugega slovenskega pisatelja minulega stoletja. Na Hrvaškem podobnega odmeva tako rekoč sploh ni bilo, v osemdesetih in devetdesetih letih namreč.

Zadnje tedne potuje po Jugoslaviji madžarski književnik Zoltán Csuka, ki velja še iz predvojnih časov za enega najvnetejših posrednikov med našimi in madžarsko književnostjo. Iz srbohrvaščine je prevedel v madžarsko celo vrsto del, tako Stankovičovo »Nečisto kri«, Andričevi deli »Na Drini most« in »Preklete dvorišče«, Držičeva »Dunda Maronja«, Krljevo dramo »V agoniji«, pa »Jamo« Ivana Gorana Kovačiča, pesmi Tina Ujevića, Davida Krkleca in Desanke Maksimović zbirko Čopičevih partizanskih novel, pa tudi nekaj Cankarja. Sedaj prevaja Bratkovo »Pomlad v februarju« in Tadjanovičeve pesmi.

V zbirki »Spomeniki hrvaške glasbene preteklosti«, ki jo izdaja Jugoslovanska akademija v Zagrebu, je izšla študija Albe Vidakovića o malo raziskanem življenju in delu hrvaškega skladatelja Vinka Jelića (1596-1696). Doma je bil z Reke, sled za njim pa se izgubi v alzaskelem vojni v Zabernu v tridesetletni vojni v Strassburgu je 1622. leta izdelal svoje najpomembnejše delo »Par-nassia militia«, ki ga je sedaj Vidaković v svoji obdelavi tiskal v študiju. Knjiga spada med pomembno glasbeno literaturo, v kateri je obdelano obdobje zgodnjega baroka v glasbi v srednji Evropi. Na Jelića je že pred vojsko opozarjal dr. Dragan Plamenac, sedaj ga je pa Vidaković nadrobno raziskal in podal analizo njegovega glasbenega ustvarjanja.

JUGOSLOVANSKI SLIKARJI-KMETJE NA RAZSTAVI V BELGIJI

Jugoslovanski slikarji - kmetje bodo sodelovali na razstavi namizne umetnosti, ki jo bodo odprli 28. junija v Belgiji pod pokroviteljstvom belgijske vlade. Ta razstava bo prva rejena v okviru svetovne razstave v Bruslju. Odbor te razstave, v katerem je tudi jugoslovanski književnik Oto Bihajli - Merin se je sedaj odločil, da bo na tej razstavi razstavljeno 112 eksponatov iz 12 držav. Med temi deli bo tudi 13 del jugoslovanskih slikarjev tako imenovane Hlebinske šole (po imenu vsaj v Hrvaški kmetje je ta umetnost vznikla) Ivana Kriegerja, Mfka Firjusa Emerika Rejša in Evgena Buktenice.

(Konec jutri)

LIST ZA LISTOM — NAS PRIJATELJ

Cankarjeva založba je te dni izdala »Sodni dan na vasi«...

Ko je ždel Fortunat tretji dan na ognjišču sam, se mu je zazdela zima strašno dolga.

in da ga je mati trla s kisom po obrazu. »To ni nič!« je govorila, »nič, nič,« je ponavljala, »sonce ga je zmagalo.«

Grmada, ki jo je naložil, je bila res veličastna. Sopihajoč se je skobacal na ognjišče in uzrl lastno obličje v šipi nasproti.

na. Ko se je odprla široka zapornica na nebu, mu je bleščava jemala vid. Takrat ni razložil. Naslednji hip pa je zaklop padal in pokrajina je stala v vsej trdoti pred njim.

Danilo Lokar: ZIMSKANOČ

Riko Debenjak: Zima

v polkrogu sem in tja, kakor da hoče zdrkniti s postelje, in ko je bil na tleh, se mu je zdelo ognjišče nenavadno visoko.

luci. A zunaj je bil svet povit v ledeno ponjavo in čez poljano se je razlila hladna mesečina. Dvujave na nebu so bile oprane,

Vendar mu je, kakor iz usmiljenja, pršipnilo: »Večerjal boš pečenko! Prišel si do svojega!«

Delo je bilo res težavno, vendar ga je opravljal hlastno, kakor da ga neko priganja.

Nato je tresčilo iz jasnega. Velikokrat se je spominjal, kako se je v izbi na klopi osveščal in so ga obilivali z mrzlo vodo.

Opazno je meril navzdol, ker se mu je od napora vrtelo, a vlek je vendar prečke in držalo pogumno za sabo.

Črna prapora se nista premaknila, kakor da čakata prav nanj. A mesečina je bila pored-

prežvečene hrane, ga je poživila. Silna se mu je stekala od vseh strani in požiral je hlastno.

»Masla! Olja! Slanine!« In zasmehel je po maslu, olju in slanini, ki so se ponujali v živi podobi.

Tovariš Leskošek pokrovitelj koprške regate

Ljubljana, 4. aprila. — Član Zveznega izvršnega sveta in predsednik CO Ljudske tehnike Franc Leskošek je sprejel pokroviteljstvo nad III. mednarodno koprsko regato, ki bo od 1. do 3. avgusta v koprskem zalivu.

Botvinnik dobil partijo

Moskva, 4. aprila. Radio Moskva poroča, da je danes dobil Botvinnik partijo XII. kola brez nadaljevanja. Svetovni prvak Smislov se je predal, ker se je po predhodni analizi prepiral, da ne more doseči remija. Po 12. partijah vodi Botvinnik s 7,5 : 4,5.

VSE V ENEM STAVKU

Rink Babka spet odličen

V Bukarešti se je večer začelo svetovno mladinsko prvenstvo v sabljanju, ki na njem sodelujejo moštva iz 17 držav s 148 tekmovalci, med njimi tudi Jugoslavlani. — Jugoslovanska namiznoteniška reprezentanca je v nadaljnjih srečanjih z reprezentanco Anglie premagala le-to s 6:3 v drugem in s 7:3 v tretjem srečanju. — Argentinska nogometna zveza je naposled sklenila, da se bo nogometna reprezentanca Argentine udeležila svetovnega prvenstva v Stockholmu, vzhlic dragemu bivanju in neugodni klimi. — »Jedinstvo« iz Pančeva, državni prvak v rugbyju je na turneji po Romuniji izgubil s prvakom Romunije v Bukarešti 42:16 s »Stimcom« iz Temišvara pa 17:3. — V Madridu je španski nogometni prvak Real v prvem polfinalnem srečanju za evropski nogometni pokal premagal madžarskega prvaka Vasas 4:0 (2:0). — Povratno srečanje bo 16. aprila v Budimpešti. — Nogometna reprezentanca Srbije je premagala kombinirano moštvo nizozemske s 2:1 (2:0). — Na mladinskem nogometnem turnirju v Severni Franciji, Belgiji, Zahodni Nemčiji in Luksemburgu, je Francija premagala Poljsko z 2:0, Zahodna Nemčija Avstrijo z 2:0, CSR Belgijo s 3:0, Nizozemska Madžarsko s 3:2 (1:0), Grdija pa Romunijo s 1:0. — Na atletskem turnirju v Los Angelesu je Rink Babka, ki je nedavno vrge disk preko 60 m, spet dosegel odličen rezultat —

58,11. Oerter 57,35, Egan 56,36, Ernie Shelby pa je skočil v daljino 8,01 (vsi ZDA). — Prvak Avstralije v tenisu je že tretjič zapored postal Ashley Cooper, ki je v finalu premagal Boba Marka s 7:5, 6:1, 6:2. V igri parov pa sta Emerson in Mark premagala dvojico Cooper-Fraser v petih setih. — V tehničnem dvoboju med profesionalcema Gonzalesom in Hoadom vodi prvi s 25 proti 23 zmagami Kramer, vodja te profesionalne teniške skupine je izjavil, da bo le-ta bržčas se to poletje nastopila v SZ. — Na smučarskem tekmovanju v kraju A Uludag (Turčija) je zmagal Reider pred Zimmermannom, Oberaignerjem (vsi Avstrija), šesti je bil Turek Demirhan. — V Neuhausenu je na mednarodnem tekmovanju v smučarskih skokih zmagal Recknagel pred Glassom, šesti je bil Poljak Wleocrek. — Nekaj rezultatov z mednarodnega atletskega mitinga v Atenah: 400 m Wright (ZDA) 49,7, 800 m Depasit (Gr) 1:54,3, 1500 m Constantinidis 3:52,9, 3000 m Hiotis (Gr) 8:35,8, skok s palico Bragg (ZDA) 4,56. — Italijanski smučarji-tekalci so bili spet uspešni na Finskem v kraju Avavsaksa na Laponskem. 15 km: 1. Hakulinen 8, De Florian (I), 15 km za kombinacijo: 1. Perin (I), 30 km: 1. Hakulinen, 5. De Florian (I), 10 km. — Mihalič bo odpotoval na mednarodno tekmovanje v maratonu (42 km), ki bo v Bostonu (ZDA) 19. aprila, že 19. aprila.

Šport po svetu

Svetovna prvakinja — indijanska squaw

Poglavar indijanskega plemena Caugnagag je sklenil, da bo počastil Lucile Wheeler, dvakratno svetovno prvakinja v alpskem telesu je Rink Babka, ki je nedavno vrge disk preko 60 m, spet dosegel odličen rezultat —

Manchester bi moral v enem mesecu odigrati deset tekem za prvenstvo Anglie ter za pokal svoje države ter še 2 srečanja za pokal evropskih prvakov. Večera je uprava kluba »Milano« sporočila, da se strinja s predložitvijo tekem z »Manchester United«, in sicer tako, da bosta le-ta 14. maja v Milanu in 21. maja v Manchesteru.

Sailer ima še brata ...

Ta dni je komisija za alpsko smučanje pri FIS obravnavala »Sallerjev problem«. Nekateri se namreč zelo trudijo, da bi Sallerja proglasili za profesionalca, ker v filmu, v katerem nastopa, tudi smuča. Zagovorniki amaterske pravilo, da Sallerju film še ni pravi poklic, s katerim bi se preživljal. Toda čeprav je mnogim avstrijskim smučarjem, ki so v Sallerjevih sencah, njegova navzočnost neprijetna in se že naprej veseli Sallerjeve diskvifikacije kot amaterja, pa je tu še njegov 13-letni bratec Rudi, ki je brčšaš nedvomno najboljši smučar med avstrijskimi pionirji. Na nedeljskem tekmovanju je Rudi Sailer na šolskem tekmovanju, ki se ga je udeležilo 150 tekmovalcev do 14. leta, spet zmagal v smuku in alpski kombinaciji.

Sovjetska moštva v dobri formi

Po prvih treh kolih sovjetskega nogometnega prvenstva je videti, da so sovjetski nogometisti po kratki zimski prekinitvi v razmeroma dobri formi. Temu so nedvomno prispevale turneja sovjetske reprezentance na Kitajskem gostovanje Spartaka v Indoneziji itd.

Moštvo SZ bo na svetovnem prvenstvu v Stockholmu, kjer ima močne nasprotnike: Brazilijo, Anglijo in Avstrijo, nastopilo z nekaterimi novimi igralci. »Generalica« pred Stockholmom bo srečanje z reprezentanco Anglie, ki bo 18. maja v Moskvi, in za katero vlada izredno zanimanje. To bo hkrati tudi prvo srečanje reprezentanc Anglie in SZ.

Glava brez nog

Ameriškega košarkarja Wilita Chamberlerna, ki je tudi odlični atlet, so vprašali, če se bo udeležil olimpijskih iger v Rimu kot desetobojec. Košarkarski orjak (2,14 m) z univerze v Kansasu je zmajal z glavo in odgovoril: »Nisem se še preizkusil v skoku s palico. Bojlm se dvigniti visoko v zrak, ker ne bi vedel, kaj početi z nogami.«

Več telesne vzgoje pionirjem

Le majhen odstotek otrok brez deformacij

Športna društva pa za telesno kulturo otrok skoraj ne skrbijo. Široka akcija zainteresiranih organizacij bi lahko prispevala k hitrejšemu reševanju tega problema.

Brzovjavke

EXETER, 4. aprila (Reuter). — Sinoči je jugoslovanska namiznoteniška reprezentanca premagala angleško s 6:4. Vogrinec je izgubil z Leachom, medtem ko ga je Hrbud premagal. V igri parov sta Vogrinec in Hrbud izgubila z Leachom in Stevensom.

SOLUN, 4. aprila (AFP). — Skozi kontrolno postajo v Solunu je prevozilo 33 avtomobilov, ki sodelujejo v rallyju »Akropolis« v smeri Aten. Prav takoj pa je 23 vozil privozilo, in sicer tisti avtomobili, ki so startali v Trstu.

BEOGRAD, 4. aprila (Tanjug). — Kriterij rokoborcev, kandidatov za jugoslovansko reprezentanco, ki se bo udeležila svetovnega prvenstva v Budimpešti, ne bo 12. aprila, marčev 17. aprila, republiški kriteriji pa bodo 20. aprila.

MOSKVA, 4. aprila (TASS). — Sovjetski prvak v košarki »Dinamo« iz Rige, ki je v tekmovalcu za evropski pokal košarkarskih prvakov v obeh srečanjih premagal berlinski Humboldt, bo v naslednjem srečanju tekmoval z zmagovalcem tekmene Legia (Varšava) proti Panterji (Helsinki).

MOSKVA, 4. aprila (TASS). — Reprezentanca SZ v rokoborbi je dines z letalom odpotovala v ZDA, kjer bo imela štiri srečanja s športniki ZDA. Ob koncu aprila bo prispevala v SZ košarkarska reprezentanca ZDA, ki bo imela več srečanj z izbranimi mošči SZ.

Posebna študentska brigada za avto cesto

Beograd, 4. aprila. — V Beogradu je bila pred dnevi konferenca športnih organizacij jugoslovanskih študentov. Na konferenci so poudarjali, da so šolske oblasti dolžne posvetiti večjo pozornost telesni vzgoji na univerzah.

Veliko težavo pri organizaciji športnega udejstvovanja na univerzah je v pomanjkanju ustreznih igrišč. toda športne zveze kažejo veliko razumevanje za pomoč. Športni odbori študentov bodo pripravili seminarje za študente, ki naj bi postali športni inštruktorji.

Zveza študentskih športnih organizacij Jugoslavije bo poslala na avto-cesto »Brazvo-enotnost« brigado 120 študentov iz vseh univerz, ki bodo tamkaj obiskovali seminar za športne inštruktorje, hkrati pa pomagali ostalim študentskim brigadam pri organizaciji športnega življenja na avto-cesti.

Reka, 4. aprila (Tanjug). — Mladinsko moštvo »Reke« je odpotovalo v Bellincono (Svica) na mednarodni mladinski nogometni turnir, na katerem je že dvakrat osvojilo naslov prvaka.

Reka, 4. aprila (Tanjug). — V nedeljo bo na Snežniku v Gorskem Kotaru »Jadranski vesljalom«. Pričakujejo tudi udeležbo smučarjev z Dunaja, Graza in iz Udin.

Zmaga v Carigradu

V prvem kolu tekmovalja za pokal evropskih prvakov je Olimpija dobila s turškim prvakom za sedem kosov

Carigrad, 4. aprila. — Nestrojno smo pričakovali rezultat našega državnega prvaka v košarki Olimpije iz Ljubljane v prvi tekmi za pokal evropskih prvakov s turškim prvakom. Točno ob 0,30 smo uspeli dobiti zvezo z našo

ambasado v Carigradu. Tajnik jugoslovanske ambasade nas je obvestil, da so naši košarkarji dobili tekmo s 7 točkami razlike, približno 61:54, ker v razburljivem srečanju ni mogel točno slediti rezultatu. Povedal je še to, da so Turki vodili vso tekmo z nekaj točk razlike, na koncu pa so ljubljanski košarkarji dali vse od sebe in zmagali.

Dames in jutri v Ljubljani

Ljubljana: Mladost (Čakovec), boksarski dvoboj drevi ob 20. Nastopili bodo boksarji vseh kategorij.

Ljubljana: Reka na stadionu »Ljubljane« ob 15. uri.

Zemljišča ne morejo odkupiti

TDV »Partizan« v Tolminu ima že zagotovljen nekaj sredstev za gradnjo igrišča in drugih športnih objektov, ki so za uspešno delo društva nujno potrebni. Vendar pa z deli ne morejo pritiči, ker nimajo finančnih možnosti za odkup primernega zemljišča v velikosti okrog 3 hektarjev, ki je last privatnika. Spričo omejenega proračuna pa tudi občina za sedaj ne bi mogla zagotoviti potrebnih sredstev v ta namen. Vse to kaže, da bo moral tolminski »Partizan« za zdaj še počakati z urednitvijo svojega »narčta za gradnjo športnih objektov.

Dobri letalci

Letalci ptujskega aerokluba so v štirih letih letalskega razvoja preleteli 900 ur v zraku in v tem času opravili 8300 poletov in 608 padalskih skokov. Ptujska letalska šola pa je izobila 69 jedralnih in 9 motornih pilotov. Danes aktivno deluje v padalskem športu 90 mladincev in mladinc, medtem ko se 210 pionirjev ukvarja z modelarstvom. Ptujski aeroklub ima v svojem sestavu jadralno, motorno, pilotsko, padalsko in modelarsko šolo. Sola razpolaga s potrebnimi motornimi in jedralnimi letali ter drugimi tehničnimi sredstvi v vrednosti več deset milijonov dinarjev. Sedaj prireja Aeroklub zopet poseben tečaj, ki ga obiskuje petdeset mladincev.

Kandidati za reprezentanco

Naši košarkarji nadaljujejo s pripravami na veliko mednarodno dirko Varšava-Berlin-Praga, ki bo od 2. do 15. maja. Na osnovi dirke Beograd-Zvezni kapetan Todorović je že določil deset kandidatov. Le-ti so: Etkin, Brvacić, Valtič, Šeberik, Zidan, Ivan, Bajc, Krebjel, Zirovnik in Vuksan.

Naše moštvo za dirko Varšava-Berlin-Praga bo sestavljalo šest tekmovalcev. Dirka se bo začela 2. maja, končala pa 15. maja. Za počitek sja določena 6. in 11. maj.

Kljub premoči le pol uspeha

Po vodstvu v prvem polčasu so naši mladinci šele v zadnji minuti tekme izenačili rezultat na 2:2

Pariz, 4. aprila (Tanjug). Nogometna reprezentanca jugoslovanskih mladincev je nocoj zapravila izredno priložnost, da bi osvojila obe točki v srečanju z mlado francosko reprezentanco. V prvem kolu kvalifikacijskega tekmovalja za turnir najboljših evropskih mladincev v Longvillu so naši igralci dosegli z najmočnejšim nasprotnikom te skupine le neodločen rezultat 2:2, čeprav so ob koncu prvega polčasa vodili z 1:0.

Tekma mladinskih nogometnih reprezentanc Jugoslavije in Francije

Na svojem najboljšem igralcu Verdieru. Zatem je bila igra še bolj napeta. Francozi so dosegli drug gol v 15. minuti, prav tako pa Verdier. Napadi so se nato vrstili z obeh strani, pri čemer so imeli naši več priložnosti za zadetke. Poslednje minute tekme so potekale v veliki premoči jugoslovanskega moštva, ki se mu je šele v zadnji minuti po krilcu Vasoviću posrečilo rezultat izenačiti.

Naša reprezentanca je igrala danes prvo tekmo, zdaj pa so njeni nasprotniki še Poljaki in Bolgari. Proti prvom bomo igrali v nedeljo, proti Bolgarom pa v torek. Francozi so že imeli srečanje s poljsko reprezentanco, ki so jo premagali 2:0.

Naša reprezentanca je igrala danes prvo tekmo, zdaj pa so njeni nasprotniki še Poljaki in Bolgari. Proti prvom bomo igrali v nedeljo, proti Bolgarom pa v torek. Francozi so že imeli srečanje s poljsko reprezentanco, ki so jo premagali 2:0.

EDLASSIE

CRNEC

iz Harlema

KRIMINALNI ROMAN

Debeluh se je nehal smejati: »Zal mi je, fant, je iskreno povedal. »Zmotil sem se, preveč klepetam.«

Odmahnil sem z roko in šel. Ponovno sem si skušal ustvariti jasnejšo predstavo o položaju. Po tistem, kar sem zvedel od Sibile, sem sklepal, da me policija ni iskala kot morilca, marveč je prišla le »novice nabirat«. Kdo se skriva za vsem tem? Kay?

Barbara mi je sicer obljubila, da bo molčala, vendar sem ji pripisoval vse mogoče reči, ki bi jih bila sposobna storiti, samo da bi zaščitila svoj prijatelj Kay. Pa Kayin delodajalec, tisti B. H., čigar imena nihče ni poznal... Ali je bil zares več sto kilometrov daleč od New Yorka tisti večer, ko se je zgodil zločin? Sicer pa, čemu bi se ta mož, tako rekoč iz boljših krogov, s kopico denarja in dobrih zvezami zabaval s tem, da bi ubil nepomembnega, malo znanega nepridiprava, kakršen je bil Thomas?

Vsekakor sem še enkrat čestital samemu sebi in svoji pameti, ki sem jo imel tisti trenutek, ko

sem se odločil, da bom za nekaj časa izgubil iz New Yorka.

Tik pred poldnevom sem se vrnil k Daviesovim. smuknil v svojo sobo ter se umil in obrikl. Ko sem se oblačil, je Francis že potrkala. Zelo čedna je bila v ozkih hlačah in progasti športni bluzi. Lase je imela spete z lepo sponko, pa skrbno si je bila nardečila ustnice.

»No, kako?« je vprašala. »Ali vam je uspel tisti izlet v Kentucky? Kaj ste tam dobili? Ali čin polkovnika?«

»Ne, pač pa javno pohvalo, da sem državljan, ki spoštuje zakone in ki vsakokrat odpre usta z besedo »gospod«. Kdaj bova šla na obisk k Timu Russellu?«

»Kadar hočete. V avtomobilu vas bom počakala.«

Tri minute potem sem že bil spodaj. Gospa Daviesova me je ustavila pod stopnicami, češ da je čas kosila. Dejal sem, da ne utegnem.

»Čeprav ne, celotno oskrbo pa boste morali plačati,« je rekla, jaz pa sem ji brž pritrdil: »Vsekakor.«

Francis je sedela za krmilom starega »Chevroleta«. Vključila je motor, nato pa me je vprašala: »Ali je kaj novega?«

»Za sedaj prav nič,« sem moral priznati.

»Z očetom sva se menila. Zadnje dni ni nihče odpotoval iz našega mesta.«

Medtem ko je Francis obračala vozilo, se je napolnil proti nama mlad, elegantno oblečen črnc. Brž ko je videl, da Francis ni sama, je široko razpril oči in vzkliznil:

»Hoj, Francis, počakaj nol!«

»Zdaj nimam časa,« mu je prav tako glasno odgovorila, nato pa se je obrnila k meni: »To je Billy.«

»Vaš prijatelj?«

»Mhm. Vi ste pa zares pravi detektiv, zakaj to pot ste se temeljito zmotili. Včasih kam greva skupaj, to pa je tudi vse. Konec koncev smem tudi jaz kdaj kam. Kadarkoli se mi skuša približati, ga odpravim s pripranimi besedami. Tollikokrat sem ga že odpravila, da mi bo lepega dne navsezadnje ponudil zakon.«

»Zdi se, da je dober fant,« sem rekel.

»Billy je v Bingstonu fant številka ena. Vse mlade črnce kar umirajo od želje, da bi šle z njim na sprehod. On to dobro ve. Pri vojaki je bil padalec. Edini fant iz Bingstona, ki se mu je nasmehnila ta sreča, zato ima zdaj tudi primerno veljavo. Sicer pa, tovrstni avto vozi in kar dobro zasluži. Malo domišljav je postal, saj se pogosto tako vede, kakor da se mu je treba le nasmehnuti in že mu dekleta padajo v objem. Dosedanji uspehi so mu tako stopili v glavo, da ne bi marala takega moža. Če bom tako nadaljevala — mislim včasih — se ne bom nikoli poročila.«

»Kako naj se predstavim Timu Russellu?« sem jo vprašal. »Ali ste našli kak pritreren izgovor za današnji sestanek?«

»Kakor sem vam že povedala, ne bo treba ničesar pojasnjevati. To je spodoben človek, eden izmed redkih belih ljudi, ki so se skupno z nami borili za to, da smemo tudi črnci sedeti pri filmskih predstavah v parterju in ne le na balkonu. Zares prijeten fant je. Nekaj časa se mi je zdelo, da sem zaljubljena vanj.«

»In kaj je bilo potem?«

»Nič. Jaz... Midva... Potem nisva nadaljevala. Zdaj je poročen. Spoznala sem, da sem občudovanje pomešala z ljubeznijo.«

»Kdaj ste to spoznali? Pred njegovo poroko ali kasneje?«

»Že prej. Nikar me ne izprašajte več!«

Nva robu mesta sva zavila na stransko pot. Peljala sva se po nekakšnem drevoreču. Na travi je

stal tovrstni avto. Fantu, ki je sedel za krmilom, je bilo kakih štiriindvajset let. Imel je kratko ostrizene plave lase, kar me je spominjalo na Thomasa. V oči se mu je svetlil odsev ne- kakšne surovosti, iz desnega kotička ust mu je visel cigaretni ogorek, sploščeni nos pa je kazal, da se je njegov lastnik nekoč ukvarjal z boksom.

Francis je pritisnila na zavore. Zlezla sva iz avtomobila.

»Dober dan, Tim,« je rekla. »Predstavljam ti gospoda Jonesa.«

»Zdravo,« mi je skozi vrata svoje kabine ponudil roko. »Kaj bi radi vedeli o moji sestri?«

»Rad bi izvedel kaj več o težavah, ki jih je imela s Thomasom Pujsom.«

Tim je temno pogledal predse. »Jaz mu nisem nikoli dajal tega vzdevka,« je rekel. »To ni bilo... Ali ste tudi vi član televizijske družbe, ki je bila tu pred dobrim mesecem?«

»Ne,« sem mu odgovoril.

»Tistim sem rekel, da ne maram brskati po tujih preteklostih samo njim v zadovoljstvo. Takrat sem to rekel in še nisem drugačnega mnenja.«

»Kaj pa je vaša sestra povedala tistim ljudem?«

S prsti si je pogladil lase. »Dobro poslušajte,« je rekel. »V marsičem se ne strinjam z May, vendar jo skušam razumeti. Ko bi vedeli, kaj vse so ji pripovedovali. Pravili so, da ima mnogo daru za petje. S tem so zadel pravo struno, ker je ona po že zdavnaj hotela dokazati, da zna tudi peti. Potem so ji obljubili, da se bo pojavila njena slika na televizijskih platnih vse dežele. Kolikor mi je znano, jim je v vsem šla na roko.«

»Ali jo pogosto vidavate?«

»Ne, to pa ne pomeni, da sva sprta ali kaj. Le redkokdaj se pač vidava.«

»Ali je ona te dni kam odpotovala?«

»Ne, nikoli ne gre iz Bingstona. Le nekajkrat je bila v Cincinnatiju.«

Petletni načrt za razvoj trgovine v goriškem okraju

Trgovinska zbornica v Novi Gorici je izdelala načrt za razvoj trgovine v goriškem okraju za petletno obdobje od leta 1957 do 1961. Predložila ga je pristojni komisiji pri OLO...

NOVA ŠTEVILKA »NAŠIH RAZGLEDOV«

Iz vsebine: Zunanje-politične glose; Petletni načrt za razvoj trgovine; Ob smrti Borisa Kidriča; B. Pahor: Oxford gre a časom; Albin Ortner: Pomenki na poti; S. P. K. in Indijo...

7 Jesenic in okolice

Rodile so: Cukrjati Ivanka, gospodinja iz Cegla pri Medani - dečka, Skrab Franca, uslužbenka iz Kranjske gore - dečko, Mitja Vera, uslužbenka iz Bieda - dečko, Radoja - dečko, Angela - dečko, Hartman Helena, gospodinja pomočnica s Plaz - dečko, Hubič - dečko, Rozalija - dečko, Korosec Rozalija - dečko, Hasba, gospodinja iz Jesenic - dečko, Srpač Bernarda, gospodinja iz Jesenic - dečko, Zariak - dečko, Kavčič Marta, računovodja iz Kamne Gorice - dečko, Robič - dečko, Vidmar Roza, gospodinja iz Doblarja - dečko, Lovič Mina, gospodinja iz Jesenic - dečko, Jakič Margareta, kroj. pomočnica iz Lipe - dečko, Legat Anja, gospodinja iz Hra - dečko, Podlogar Tereziya, gospodinja iz Krnice - dečko, Nučič Kadežko, Pust Veronika, računovod. zesp. pomočnica iz Cirinja - dečko, Petra - dečko, Brenkuš Angela, Naza, gospodinja iz Jesenic - dečko, Podolaj Dragica, gospodinja iz delavka iz Zg. Gori - dečko, Kadiž Zupane Tinka, natakarica iz Boh. Srednje vasi - dečka, Malovrh Cl-

Komisija za uslužbenske zadeve pri občinskem LO Vrhnika razpisuje po določbah čl. 6. člena Zakona o javnih uslužbenih (Ur. l. F.L.R.J. št. 33/57 mesto strojepiske I. b. r. Prilavilo se lahko tudi strojepiske II. r. Pogoji: desetprstni sistem z znanjem stenografije. Interesentke naj vložijo pravilno kolkovane prošnje na Občinski LO Vrhnika najkasneje do dne 20. aprila 1958.

DNEVNE NOVICE

Zdravstveni dom Ljubljana-Center, obvešča vse starše, da bo cepilne proti davici od 7. do 11. aprila, za vse tiste otroke, ki so bili v mesecu marcu - letos prvič cepilni. Cepjenje bo v Centralnem otroškem dispanzerju - Ulica Stare pravde 1. Hkrati opozarjamo vse starše, katerih otroci so bili cepilni proti davici v letu 1957 dvakrat - naj pridejo v tem času na tretje cepjenje.

Zveza prijateljev mladine Slovenije ter uredništvo in uprava »Mladega sveta«, so se preselili iz Tomšičeve ul. št. 5 v nove poslovne prostore na Miklošičevo cesti št. 16, II. nadstropje. Telefon št. 32-201.

Ljudskim odborom in komunalnim podjetjem. Sredstva za vašo dejavnost - komunalno in stanovanjsko - so na razpolago pri MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

GLEDALISCA

DRAMA Sobota, 5. aprila ob 19.30: Iwaszkiewicz: »Poletje v Nohantu«. Abonma D. (Preostale vstopnice v prodaji). Nedelja, 6. aprila ob 18: Shakespeare: »Ukročena trimoglavka«. Izven in za podelje. (Katarina Duša Počkajeva). (Vstopnice so že v prodaji). Ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji).

OPERA Sobota, 5. aprila ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Gostovanje Jožeta Gostiča. Abonma red P. (Vstopnice tudi v prodaji). Nedelja, 6. aprila ob 19.30: Čajkovski: »Labodje jezero«. Izven in za podelje. (Vstopnice so že na razpolago).

Spremljamo operne predstave za danes, soboto, 5. aprila. Zaradi bolezni v ansamblu bo drevi v Operi namesto napovedane Verdijeve opere »Othello« uprizorjena za abonente reda P. Puccinijeva »Tosca« z gostom Jožetom Gostičem v vlogi Cavaradossija. Naslovno vlogo bo pela Vilma Bukovčeva, Scarpia pa Samo Smerkolj.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA

Gledališka pasaža Sobota, 5. aprila ob 20: Rattigan. »Globoko sinje morje«. Izven. Nedelja, 6. aprila ob 20: Manzari: »Naši ljubi otroci«. Izven. Torek, 8. aprila ob 20: Manzari: »Naši ljubi otroci«. Abonma Torek večerni. Vstopnice so tudi v prodaji. Sreda, 9. aprila ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Abonma TSS I. Četrtek, 10. aprila ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Abonma LMS II. Petek, 11. aprila ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Abonma LMS I. Ob 20: Manzari: »Naši ljubi otroci«. Gostovanje na Vrhniki.

Samo ena je originalna ILIRIJA KREMA ZA CEVLJE

MLADINSKO GLEDALISCE Ljubljana - Križanke Nedelja, 6. aprila ob 10: Erich Kästner: »Pčička in Tonček«. Vstopnice so v prodaji danes od 10 do 12 in jutri dve uri pred začetkom predstave. Rezervacije na telefon 22-011.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE Ljubljana, Mestni dom Sobota, 5. aprila ob 20: A. Koren: »Ambasador«. veseloigra. Izven. Nedelja, 6. aprila ob 19.30: A. Koren: »Ambasador«. veseloigra. Red nedelja - popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji. Ob 17.15: A. Koren: »Ambasador«, veseloigra. Popoldanski predstava. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALISCE MARIONETE Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2 Sobota, 5. aprila ob 17 in 20.30: Pen-gov-Simončič: »Zlata ribica«. Vederna predstava je namenjena odraslim. Nedelja, 6. aprila ob 11 in 15: F. Mišičinski: »Zvezdica zaspanka«.

KINO »STORŽIČ«: ameriški barvni film »Edina želja«. Predstave ob 18, 18 in 20. »TRIGLAV«: ameriški barvni film »Mož z revolverjem«. Predstava ob 20. »SVOBODA«: nemški barvni film »Ni prostora za divje živali«. Predstava ob 20. Zadnjikrat »NAKLO«: premiera amer. filma »Gospod 880«. Predstava ob 20.

KINO »EDINA ŽELJA«: ameriški barvni film »Edina želja«. Predstave ob 18, 18 in 20. »TRIGLAV«: ameriški barvni film »Mož z revolverjem«. Predstava ob 20. »SVOBODA«: nemški barvni film »Ni prostora za divje živali«. Predstava ob 20. Zadnjikrat »NAKLO«: premiera amer. filma »Gospod 880«. Predstava ob 20.

KINO »EDINA ŽELJA«: ameriški barvni film »Edina želja«. Predstave ob 18, 18 in 20. »TRIGLAV«: ameriški barvni film »Mož z revolverjem«. Predstava ob 20. »SVOBODA«: nemški barvni film »Ni prostora za divje živali«. Predstava ob 20. Zadnjikrat »NAKLO«: premiera amer. filma »Gospod 880«. Predstava ob 20.

ČESTITKA Tov. Nadi Miljković želimo obilo sreče na novi življenjski poti. Kolegice in kolegi.

MARIBORSKE VESTI DEZURNA LEKARNA: Sobota, 5. aprila, lekarna »Studentica«, Gorkoga ul. 18. Nedelja, 6. aprila, lekarna »Centers«, Gosposka ul. 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Sobota, 5. aprila ob 19.30: Maugham: »Zakonska matematika«. Premiera - Izven in za premierski abonma. Nedelja, 6. aprila ob 18: Maugham: »Zakonska matematika«. (Penelope) Red U. Ob 19.30: Smetana: »Prodana nevesta«. Izven. Gostuje tenorist Leo Cordes Dermot z Dunaja v vlogi Janka in basist Ladko Korosec iz Ljubljane v vlogi Kecelea.

Danes v soboto, 5. aprila bo premiera komedije Somerset Maughama »Zakonska matematika«. Režiser: Miran Herzog, inscinator - Adalbert Svagan - kostumograf - Vlasta Hecdušič. Igrali bodo: Nada Nučičeva, Boris Brunčko, Danilo Gorinšek, Milena Godinova, Franjo Višar, Mira Bedenkova, Janko Haberl, Slava Gorinškova in Majda Gorinškova. Predstava bo za izven in za premierski abonma.

KINO »UNION«: ameriški barvni film »Princ igralceva«. »PARTIZAN«: angleški barv. film »Pariz, mesto zaljubljenih«. »JUDARNIK«: francoski film »Oče, mama moja žena in jaz«.

Ljudsko revijo Prešernove družbe ORZORNIK dobite v vseh knjigar-nah kioskih trafikah

CELJSKE VESTI

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE Sobota, 5. aprila ob 20: Levstik-Kreft: »Tugomer«. Premiera. Premierski abonma in izven. Nedelja, 6. aprila ob 19.30: Levstik-Kreft: »Tugomer«. Nedeljski popoldanski abonma in izven.

KINO »UNION«: ameriški barvni avn-turistični film »Princ Walliant«. »METROPOL«: ruski barvni mladinski film »Resnična zgodba«.

IZ PTUJA OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ Sobota, 5. aprila ob 20: G. Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma in izven. Gostovanje v Ljutomeru. Nedelja, 6. aprila ob 18: K. Časule: »Veja v vetru«. Abonma in izven. Gostovanje v Majšperku.

KINO »UNION«: ameriški barvni avn-turistični film »Princ Walliant«. »METROPOL«: ruski barvni mladinski film »Resnična zgodba«.

IZ BLEDA KINO »BLEDA«: ameriški barvni film »Piknik«. Predstava ob 17 in 20.

DROBNI OGLASI SPREJMEMO MOSKO IN ZENSKO DELOVNO SILO za spredniško službo. Pogoji za sprejem je najmanj šest razredov osnovne šole in stanovanje v Ljubljani. Moški morajo biti vojašnice prosti, ženske pa morajo biti stare najmanj 18 let. Pisarne ponudbe, ali osebno se zglasiti pri podjetju Električna cestna železnica v Ljubljani, Celovška 164. 1276

FRIZERKO sprejemam takoj. Stanovanje, hrana, plača po dogovoru. Helmgartner Oton, Slovenska Bistrica. 1274

TRGOVSKO POMOČNICO papirniške ali druge stroke sprejemamo takoj v službo. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v podružnici »L.P. Kranj«. K 35

GOSTINSKO PODJETJE TURISTI KOPER sprejme za sezono 1958 le-ta gostinske delavce: 3 kvalificiranih natakarjev, 3 polkvalificiranih natakarjev s kvalificirane blaginščarke za kuhinjo i samostojnega kvalificiranega slaščičarja, z daljšo samostojno prakso. Plača po tarifnem pravilniku. Samska stanovanja zagotovljena. Nastopiti v začetku in konec maja. Pisarne ponudbe s točno navedbo doseždnih zaposlitev na TURIST KOPER - ANKARAN. 1238

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

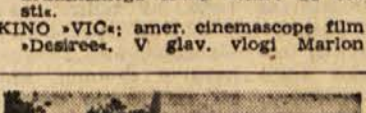
Italijanski film »Umberto D« Tednik F. N. št. 14. Predstave ob 18, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«: premiera franc. filma »Ljubimec Lady Chatterley«. V glavni vlogi Danielle Darrieux, Leo Genn in Erno Crisa. Predstava ob 18 in 19. Ob 19 matineja ital. filma »Skoda, da si takšna«. Ob 20 predvajamo v okviru jugoslovanske kinoteke sovjetski film »Generalna linija«. Režija: Sergej Eisenstein. Ob 22 predpremiera angl. barv. kriminalnega filma »Smrt na cestni«.

Brando in Jean Simmons. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. KINO »SISKA«: amer. barvni film »Zgodba o Glennu Millerju«. Predstava ob 15, 17 in 19. Ob 21 predpremiera angl. barv. filma »Smrt na cestni«. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje. MLADINSKI KINO L.M. Kotnikova 8: francoski film »Pred potopom«. Predstava ob 10 in 15. KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »Stekleni čevljiček«. Tednik št. 13. Predstava ob 18 in 20.

KINO »VIC«: amer. cinemascope film »Desiree«. V glav. vlogi Marion

KINO »SLOOA« Ameriški film Pustolovščine v Burmi v glavni vlogi Errol Flynn. Tednik F. N. 14. Predstave ob 15, 17, 30 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV« Ameriški barvni film »ČAJ ZA DVA« Tednik: V glavni vlogi Doris Day, Gordon Mac Rie in Gene Nelson. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

RADIO LJUBLJANA Spored za soboto, 5. aprila 1958 Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 21.55. 8.00-8.05 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 6.05 Lepe melodije - z znani neveni - 8.35 Poslušajmo Ljubljanski vokalni oktet - 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo

(ponovitev): Pojte z nami - 9.30 Radi bi vam ustregli s tole melodijo... - 10.10 Popoldanski koncert - 11.00 Pionirski tednik - 11.15 Domači zvoki iz-pod zelenega Pohorja - 12.00 Popoldanski operni spored - 12.30 Kmetijski nasveti - Vet. Vlado Gregorovič: Garje pri prašičkih - 12.40 Internacionalne koronacije - 13.15 Melodije za prijetno razpoloženje - 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.35 Naši poslusičci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 S knjižnega trga - 16.00 Glasbene uganke - 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu - 17.30 Vedri zvoki - 18.00 Okno v svet: Pri dobrem človeku iz Sečšana - 18.15 Koncert pihalne godbe Ljudske milice p. v. Rudolfa Starčiča - 18.45 Prof. dr. Mirko Rupeč: Jezikovni pogovori (ponovitev) - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Zabavni sobotni večer - 21.00 Malo od tu in malo od tam - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prencis iz Beograda).

II. program 14.00 Zabavna glasba - 15.00 Napoved časa, poročila, in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 Felix Mendelssohn: 3. simfonija »Skotska«.

VESTI IZ TRBOVELJ KINO »DELAVSKE DOM«: amer. barvni cinemascope film »Gora«. »SVOBODA - TRBOVLJE II«: češki barvni zabavni film »Glasba z Marsa«.

IZ ROGAŠKE SLATINE KINO »ROGAŠKA SLATINA«: ameriški barvni film »Reče in črno«. I. del.

IZ MURSKÉ SOBOTE KINO »MURSKA SOBOTA«: ameriški barvni film »Pot v Hollywood«. Predstava ob 20.

Administrativno uslužbenko sprejmemo Ponudbe pošljite na upravo »Ljudske pravice« - Ljubljana, Trubarjeva 24

Posavski rudniki svinca, cinka in barita, Ljubljana z obratoma PLEŠE PRI SKOFLJICI in LITJA pozivajo v smislu določil čl. 70 uredbe o plačah delavcev (Uradni list F.L.R.J. št. 18-57) in čl. 16 tarifnega pravilnika podjetja vse delavce in uslužbence, ki so bili v letu 1957 v delovnem razmerju in imajo pravico do udeležbe pri končni razdelitvi ostanka dohodka, da prijavijo svoj zahtevek v 3 mesecih od dneva te objave.

Zahtevek dostavite na naslov: POSAVSKI RUDNIKI SVINCA, CINKA IN BARITA, Ljubljana, Dolenjska c. 35b. 1277

Iniciativni odbor za ustanovitev nove a razširjenega ZDRUŽENJA STROJEGRADNIE JUGOSLAVIJE razpisuje natečaj za sekretarja Zdrženja

POGOJI: Višja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso, od tega najmanj 5 let na vodilnih mestih v gospodarstvu. Brez višje strokovne izobrazbe najmanj 15 let prakse, od tega najmanj 7 let na vodilnih mestih v gospodarstvu. Prošnje s kratkim življenjepisom vložite najkasneje do 15. aprila 1958 pri »Zdrženju strojegradnje Jugoslavije« - Beograd, Nemanjina 18, pod oznako »Za konkurz«.

INICIATIVNI ODBOR ZDRUŽENJA STROJEGRADNJE

GOSPODARSTVENIKI! Obiščite VELIKI INDUSTRIJSKI SEJEM HANNOVER 27. APRILA DO 6. MAJA 1958 ZA POJASNILA IN SEJEMSKÉ IZKAZNICE SE OBRNITE NA GENERALNEGA ZASTOPNIKA ZA JUGOSLAVIJO: »PUTNIK«, BEOGRAD, DRAG. JOVANOVIĆA 1, TEL. 31-905 1136

Administrativno uslužbenko sprejmemo Ponudbe pošljite na upravo »Ljudske pravice« - Ljubljana, Trubarjeva 24

Posavski rudniki svinca, cinka in barita, Ljubljana z obratoma PLEŠE PRI SKOFLJICI in LITJA pozivajo v smislu določil čl. 70 uredbe o plačah delavcev (Uradni list F.L.R.J. št. 18-57) in čl. 16 tarifnega pravilnika podjetja vse delavce in uslužbence, ki so bili v letu 1957 v delovnem razmerju in imajo pravico do udeležbe pri končni razdelitvi ostanka dohodka, da prijavijo svoj zahtevek v 3 mesecih od dneva te objave.

Iniciativni odbor za ustanovitev nove a razširjenega ZDRUŽENJA STROJEGRADNIE JUGOSLAVIJE razpisuje natečaj za sekretarja Zdrženja

REKA V OZRAČJU

KOMU GRE ZASLUGA ZA REKORDE, PILOTOM ALI VREMENARJEM?

- Potem ko so čestitali posadki letala, ki je pristalo na letališču Orly pri Parizu - postalo je rekord v poletu iz New Yorka v Pariz - je glavni pilot takoj poslal naslednjo brzojavko meteorološki postaji v Idlewildu, od koder je letalo priletelo: »V predvidenem času sem srečal J. S.« Ta kratica označuje tako imenovani »Jet Stream«.
- Stream. Kaj to pomeni?

Med drugo svetovno vojno so imeli ameriški bombniki, ki so iz višine 8000 m napadali Japonsko, opraviti s tako hudimi zrač-

nimi tokovi, da se je letalcem zdelo, kakor da se sploh ne premaknejo z mesta. Vodje eskadril so naročili spremembo višine, ker so rezervoarji presenetljivo naglo praznili. Takrat je za vedno izgubila veljavo bajka o »miru v ozračju«.

Zračni tokovi, podobni znanemu morskemu zalivskemu toku v Atlantskem oceanu, so prave atmosferske reke, ki zadržujejo ali pospešujejo letalski polet. Dali so jim ime »Jet Stream«. To so neke vrste naravnih motorji, ki pospešujejo ali zadržujejo delovanje motorjev v sodobnih letalih. Po navadi tečejo od zahoda proti vzhodu, vendar se njihovi tokovi spreminjajo iz dneva v dan; o

tem meteorološke postaje obveščajo letalce. Vsakih dvanajst ur spustijo vremenoslovne balone, s katerimi ugotavljajo smer in hitrost zračne reke.

Od kod ti tokovi? Če se med ravn. om in severnim tečajem postavite z obrazom proti vetru, kaže desna roka proti področju nizkega, leva pa visokega pritiska. Južno od zemeljskega ravnika je položaj obraten. Vremenoslovci so dokazali: če je na desni hladnejše kot na levi, je veter tem močnejši, čim više pridemo od tal. V naših krajih prihajajo vetrovi večinoma od zahoda. Če se postavimo proti vetru, kaže desna roka proti severu. Hitrost zahodnih vetrov narašča, če se popznamo v višino.

To naraščanje sega vse do meja stratosfere, torej kakih 12 km visoko, kar pomeni, da prav pod stratosfero pihajo najmočnejši vetrovi, ki dosežejo včasih celo 400 km, medtem ko presegajo na zemeljski površini le redkokdaj hitrost 100 km na uro. Prav ti vetrovi tvorijo tisti »Jet Stream«, ki mu zdaj vsi letalci prilagajajo polet.

Ekipe, ki so povezane z vremenoslovnimi postajami, izberejo za vsak polet najbolj ekonomično pot. Prihranijo časa in denarja so občutni, sa, na primer drži, da

Elektronski matematik

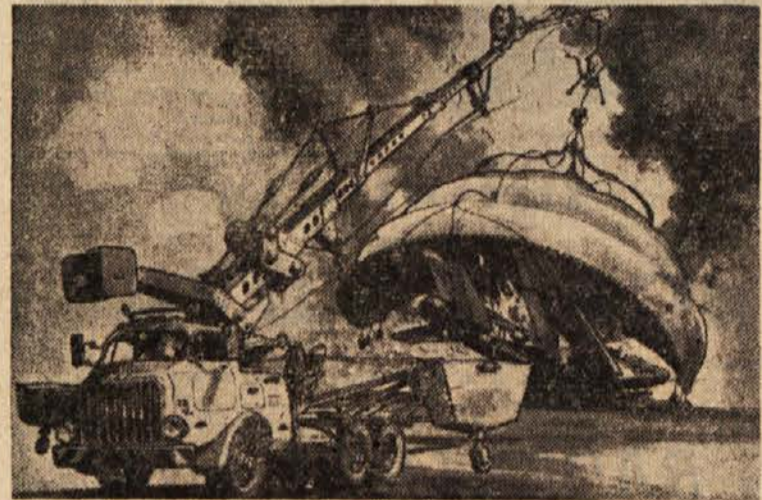
Po poročilih moskovskega radia je skupina ukrajinskih strokovnjakov izdelala elektronske možgane, ki rešujejo linearne enačbe s 400 neznančkami. Elektronski računski stroj bodo uporabili pri reševanju praktičnih tehničnih ter čisto matematičnih in fizikalnih problemov.

najhitrejši polet iz Pariza v New York ni vedno tudi geometrijsko najkrajši. Zdaj je lahko usmerjen čez Grönlandijo, nekaj dni zatem kakih 2000 km južneje. Pravijo, da civilno letalstvo prihrani prav zaradi izogibanja teh »zračnih rek« po več milijard dinarjev letno, hkrati pa so poleti kratkotrajnejši, kar pomeni, da si potniki prihranijo precej časa.

»Zračne reke« so včasih do več tisoč kilometrov in debele tri ali štiri, široke pa vsaj po navadi le do 800 m. Ker so vremenoslovci proučili njihove muhe, so se spremenile te »reke« iz sovražnikov v prijatelje sodobnih pilotov in potnikov v njih.

Za ti dve skali na obali Futamigaura so si Japonci izmislili imeni »Mijoto« in »Iva«, kar pomeni po naše »mož in žena«. Mijoto in Iva sta povezana z mostičem iz debelih vrvi. Izletniki radi zahajajo tja, ker je ob sončnem vzhodu prekrasen razgled po morju.

Dva francoska in španski strokovnjak so izdelali napravo za gašenje gorečih letal na letališčih. Na tovrnjak je montirano posebno ogrodje, ki povezuje na goreče letalo polkrožni klobuk iz nevtolitivne snovi. Znotraj kupole so pršilci pene, ki udušijo požar, ob strani pa smuknejo proti letalu reševalci v azbestnih oblekah ter spravijo na varno potnike in posadko.

Požar v trgovski hiši

Dvajset ljudi je izgubilo življenje med strašnim požarom, ki je pred kratkim izbruhnil v laboratoriju konfekcijske industrije na Broadwayu v New Yorku. Mnogo ljudi se je poškodovalo, ker so skakali skozi okna, precej pa jih je v nesreči izgubilo razsodnost.

Požar je izbruhnil po eksploziji v tretjem nadstropju. V nekaj trenutkih je ogenj obližnil vse poslopje. Gorela so dvigala, hiša je bila prava mišja past. Delavce in nameščence je prevzel brezglavi strah, nekateri so skakali skozi okna. Pred množico gledalcev so se razbili na tleh.

Gasilci so zaman skušali premagati požar. Ko so spoznali, da je njihov trud zaman, so začeli

reševati ogrožene ljudi, kolikor slabo ocenjevali razdaljo, tako da so sploh mogli priti do njih. Drugi so ljudje skakali mimo plamt. Seta so na tleh razpenjali platna, ven-po dobrih štirih urah so gasilci dar so v splošnem razburjenju zadušili ogenj.

NATEČAJ ZA MLADINSKO SLIKANICO

UREDNIŠTVO »LJUDSKE PRAVICE«

razpisuje

nagradni natečaj za otroško, mladinsko slikanico

Vsebina slikanice naj bo primerna za otroke ali mladino do 16. leta in naj zajema snov iz življenja sodobnega mladega rodu, iz naše preteklosti ali iz tehničnega napredka doma in po svetu. Prednost imajo predvsem vedre zgodbe iz domačega življenja.

Rok za oddajo slikanic na uredništvo našega lista je 15. maj 1958. Slikanice naj bodo dokončno izdelane v besedilu, po možnosti tudi v sliki.

NAGRADE:

- Prva nagrada 40.000 din
- Druga nagrada 30.000 din
- Tretja nagrada 20.000 din

Za nagrajene slikanice si uredništvo pridržuje pravico do objave. Za objavljene slikanice bo uredništvo plačalo običajni avtorski honorar. Hkrati si pridržuje pravico do odkupa predloženih slikanic.

Prispevke bo ocenjevala žirija, ki jo bomo objavili kasneje. Slikanice pošljite pod šifro s spremnim pismom na naslov: Uredništvo »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

Za dobro voljo

DVORNI NOREC

Dvorni norec španskega kralja Alfonza je zapisoval v zvezek vse neumnosti, ki so jih počeli dvorjani. Nekoč je kralj Alfonz zahteval to knjigo in je bil zelo presenečen, ko je opazil v njej svoje ime:

»Mar si vpisal tudi mene?«

»Clanu rodbine Moro ste dali deset tisoč tolarjev in ga poslali v Besarabijo po konje. Vsi Morojevi so znani kot nepošteni ljudje. Gotovo vas bo opeharil in ne bo ste nikoli videli tistih konj.«

»Pa če se bo le vrnila?«

vprašal kralj.

»Potem bom tudi njega vpisal v to knjigo.« je odgovoril dvorni norec.

»Ze spet pomenek pri kralju, posoda od včerajšnega kosila pa še vedno ni pomita!«

REDKA PRILOŽNOST

V družbi šahistov je velenster Bora Kostić pripovedoval, da je učil šah številne znane osebnosti na obeh straneh oceana.

»Celo Caruso je bil moj učilec,« je zaključil Bora in zmago slavno pogledal po kavarni.

»Dobro, pa nam kaj zapoje,« se je vpludno oglašil kavarinar. »Veste le redkokdaj se primari, da moji gostje slišijo tak glas.«

1600 m VISOKO POSLOPJE

PRESENETLJIVA ZAMISEL ZNANEGA ARHITEKTA

Kakor poroča svetovni tisk, razpravljajo v Chicagu o graditvi »osmega s tovnega čudesa«, nebotičnika, ki bi občutno presegel vse, kar je bilo na zemlji zgra-

jenega doslej. V ateljejih Franka Wrighta, enega najbolj znanih sodobnih arhitektov so že pripravljene načrti za najvišje poslopje, za nebotičnik, ki bi bil visok 1600 m in bi imel 528 nadstropij. Njegov vrh bi bil zavrt v oblake, nad njim pa bi stala še kakih sto metrov visoka televizijska antena.

Empire State Building, doslej najvišja stavba na svetu (381 m) bi bila pravi prtilikavec v primerjavi s to Wrightovo zamisljo, drugi newyorški nebotičniki pa bi bili videti kot škatlice vžigalic.

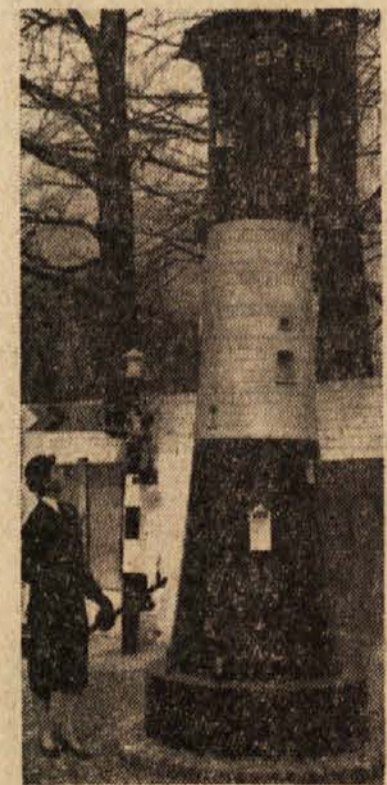
V velikem nebotičniku bi bilo prostora za 130.000 ljudi, torej malone za vso Ljubljano. Skozi štiri velika vhodna vrata bi zjutraj prihajale na delo množice ljudi, ki bi se peljali v posamezna nadstropja s 54 dvigali. Do petega nadstropja bi seveda vsi morali peš.

V tem poslopu bi bilo vse »super«. Hitra dvigala bi ponela človeka v vrhne nadstropje skoraj v minuti. Vsako dvigalo bi bilo za pet nadstropij, poganjala pa bi ga podobna naprava, kot žene atomsko podmornico. V vseh dvigalih bi bilo prostora za 2000 ljudi, prevoz vseh nameščencev bi torej trajal komaj uro.

Ze na vrhovih sedanjih nebotičnikov je čutili močne vetrove, vrh najvišje newyorške stavbe je včasih zavrt v oblak. Novo poslopje bi moralo imeti letalskim podobne klimatične naprave in aparate za uravnavanje zračnega pritiska, ki bi varoval ljudi pred zunanjimi spremembami; ob vznožju tega visokega poslopja bi uredili garaže za 15.000 avtomobilov, okoli poslopja pa bi pripravili parkirni prostor za 150.000 motornih vozil.

Konstrukcija takega nebotičnika nakazuje seveda vrsto problemov, ki jih je 88-letni arhitekt baje kar dobro rešil. Nebotičnik je na pogled podoben velikanskemu drevesu s klinasto korenino. Kot jambor drži od tal do vrha nekakšna železobetonska os, ki sega skoraj 100 m globoko v skalnata tla.

Zaradi dveh stvari se je v zvezi s tem stolpom sprožila polemika. Gre za stroške in za idejo samo. Wright je izračunal, da bi gradbeni stroški nanesli okoli 100 milijonov dolarjev, nekateri njegovi kolegi menijo, da bi bila cena znatno višja, nemara celo 30-kratna. Zato ni gotovo, da se bo gradnja tega velikana tudi začela, ker bo težko dobiti ljudi, ki bi bili pripravljeni financirati tako drago reč. Zelo verjetno bo ostal v arhitektovem predalu.

Kot simbol svoje dežele, ki jo z vseh strani obdaja morje, so postavili Angleži ob vходу v svoj paviljon na svetovni razstavi v Bruxellesu model morskega svetilnika. Na levi zraven modela je uniformirana Belgijka, ena izmed mnogih deklet, ki bodo opravljale delo vodnikov po razstavišču

Ples in hiša

V nekaterih bosanskih krajih se je ohranil star običaj. Družini je treba kar najbolj olajšati življenjske težave v novem domu. Potem ko se družina preseli iz stare hiše v novo, se zbere mladina iz bližnjih vasi. Najprej zaplešejo dekleta in po imenih kličejo fante v kolo. Kdor hoče plesati, mora poprej dati nekaj

denarja v skledo. Zraven te posode stoji možki, ki vsakikrat na glas pove, koliko je kdo dal. Ker fantje tudi na ta način tekmujejo za naklonjenost deklet, letijo v posodo čedalje večji bankovci, »vstopnica« za kolo je torej vedno dražja. Zbrani denar potem uporabijo za izboljšave v novem domu.

Sedemnajstletna Elizabetha Irr se je odločila, da bo ostala pri krušni materi

Zdaj je prepozno

Augusta leta 1947 se je oglašila na skrbstvenem uradu neke severnofrancoske občine ženska s priltkom Irr. S seboj je imela šestletno dekle. Elizabeto in je rekla, da ne more in tudi ne mara več skrbeti za svojega otroka. Občinski referent za neprisrbljene otroke je punčko prevzel, potem pa je občina iskala rejnika.

Tako je prišla Elizabeto že novembra istega leta h kmetici Germaine Corniau, ki je potlej vzorno skrbela za siroto in jo tudi primerno vzgojila. Navzlic tej nežni skrbi pa ni bila usoda male Elizabete v bistvu prav nič drugačna od življenja tisočev drugih francoskih otrok, ki so jih starši zapustili.

Leta so minevala, dekle je raslo. Lepega dne se je oglašil na občini Jean Irr, Elizabetin oče, in zahteval, naj mu vrnejo otroka. Spričo te zahteve so dvignili francoski listi precej prahu, ki je sprožil pravcati val ogorčenja. Javnost je začela razpravljati o zadevi, ki so jo potem obravnavala tudi francoska sodišča na vseh instancah. Nazadnje je oče izvedel po radu, da je najvišje sodišče zavrnilo njegovo zahtevo. K tej odločitvi pa je

največ pripomogla tudi Elizabeta - zdaj ji je sedemnajst let - ki je rekla, da bo ostala pri svoji krušni materi, ki je vsa leta doslej lepo skrbela zanjo in jo tudi spravila do kruha.

Kmetica Germaine Corniau je vsa leta skrbela za Elizabeto kot za svojega otroka